

Bilaga 1.

Ortsanalys av Centrala Skövde

Fördjupning av översiktsplanen

Inledning

Fördjupning av översiktsplanen för centrala Skövde beställdes av kommunstyrelsen under hösten 2013. En fördjupning av översiktsplanen är en inzoomning av den kommunomfattade översiktsplanen. Översiktsplan 2025 lyfter fram och pekar på att det finns ett tydligt behov av att ta fram en fördjupning av översiktsplanen för centrala Skövde där såväl stadskärnan som de centrumnära områdena tas med.

Arbetet med fördjupningen har inletts med att ta fram en ortsanalys för planområdet och dess omgivning. En ortsanalys är en form av nulägesbeskrivning som syftar till att beskriva och lyfta fram en ort/stadsdels karaktär samt att visa på vilka styrkor och svagheter som orten/stadsdelen har. Metoden innebär att man hämtar in och sorterar fakta om platsen för att förstå dess historia, aktuella situation, förutsättningar samt utvecklingsmöjligheter.

Delområden som ingår i planområdet är stadskärnan, resecentrum, Mariesjöområdet, Campusområdet, Västermalm, Arenaområdet, stora delar av Vasastaden, Boulognerskogen samt en liten del av Volvoområdet.

Skövde kommun har arbetat fram flera strategiska styrdokument för att tydliggöra den övergripande inriktningen på kommunens fortsatta arbete framåt. Av dessa bör Strategisk plan med budget, Vision Skövde 2025, Varumärkesstrategin, ÖP 2025 Skövde

kommuns översiktsplan, Boendestrategiska programmet, Energi- och Klimatplanen samt Trafikstrategin omnämnas.

Vision 2025

För att få en tydlig färdriktning och en gemensam framtidsbild fattade Skövde kommunfullmäktige i juni 2010 ett enhälligt beslut om en gemensam vision för kommunens arbete. Visionen ligger till grund för all övergripande och strategisk planering inom det kommunala ansvarsområdet. Det är viktigt att Skövde stärker sin roll som centralort för att locka fler människor och verksamheter till Skövde-regionen. Varumärkesplattformen för Skövde, som är ett komplement till visionen, definierar vad som är bra och unikt med Skövde och vad Skövde vill vara kända för.

”Skövde-regionen är känd i landet som en välkomnande och växande region där människor möts, verkar och mår bra. Vi får livspusslet att gå ihop! Vi lyckas kombinera den stora stadens möjligheter och rika utbud med en naturnära enkelhet, där det finns tid över för det som berikar våra liv. I Skövde-regionen trivs vi med livet i alla åldrar och är stolta över vad vi uppnått!”

Innehåll

Geografi	6
Stadens historia	8
Kulturmiljö	10
Boende & bostäder	14
Service & verksamheter	16
Kultur & evenemang	22
Rekreation & grönstruktur	26
Trafik	30
Stadsliv	36
Barnperspektiv	40
Analys av bebyggelsekaraktärer	44
Stadsrumsanalys	50
Sammanfattande analys	56
Källförteckning	60

Geografi

Som en av Västra Götalands fyra centralorter har Skövde en viktig roll i regionen. Skövde är också centralorten i Skaraborg, beläget mellan Vänern och Vättern. Centrala Skövde, som står i fokus för ortsanalysen, omfattar en yta på cirka två kvadratkilometer.

Skövde har ett gynnsamt och centralt läge i landet. Med tåg tar man sig till Stockholm på två timmar och Göteborg på en timme. Det finns även en lokal flygplats som ger tillgång till flygtransporter till/från kommunen. Arbetsmarknadsregionen där Skövde ingår har drygt 180 000 invånare och 80 000 arbetstillfällen. Skövde kommun ingår i kommunalförbundet Skaraborg som är ett av fyra i Västra Götalandsregionen.

Det gynnsamma pendlingsläget har gjort att det sker både stor in- och utpendling, med klar övervikt på inpendling. År 2012 pendlade nästan 11 000 personer in till Skövde och drygt 5 100 pendlade ut. De inpendlande kommer i huvudsak från Falköping, Mariestad, Tibro och Skara vilket är samma orter som utpendlingen sker till.

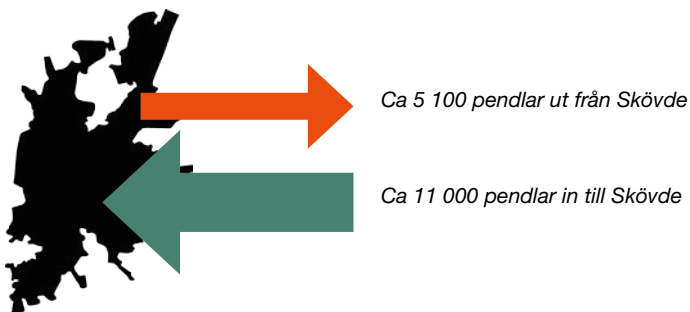
Skövde kommun har 52 859 invånare (2013) och har en konstant ökning av invandrande personer samt ett ökande födelseöverskott. Ytan på kommunen är 638 km² varav tätorten Skövde har en yta på 20 km². Tätorten har ca 35 000 invånare. De många studenterna

gör att Skövde har en högre andel invånare i åldrarna 15-24 än i riket som helhet.

Kraven på Skövde ökar utifrån funktionen som en av fyra centralorter i Västra Götaland. Övriga kommuner i Skaraborg uttalar allt tydligare både krav och förväntningar på att Skövde ska leda och driva framtids- och tillväxtorienterade projekt och processer. Kraven gäller både fysiska nyckelfaktorer som infrastruktur, kommunikationer och utbud av tjänster och handel som organisatoriska faktorer som samverkan, ledarskap och utvecklingsförmåga. Det är oerhört viktigt att Skövde centrum utvecklas för att klara regionens krav på vad en centralort ska kunna erbjuda både invånare och besökande.

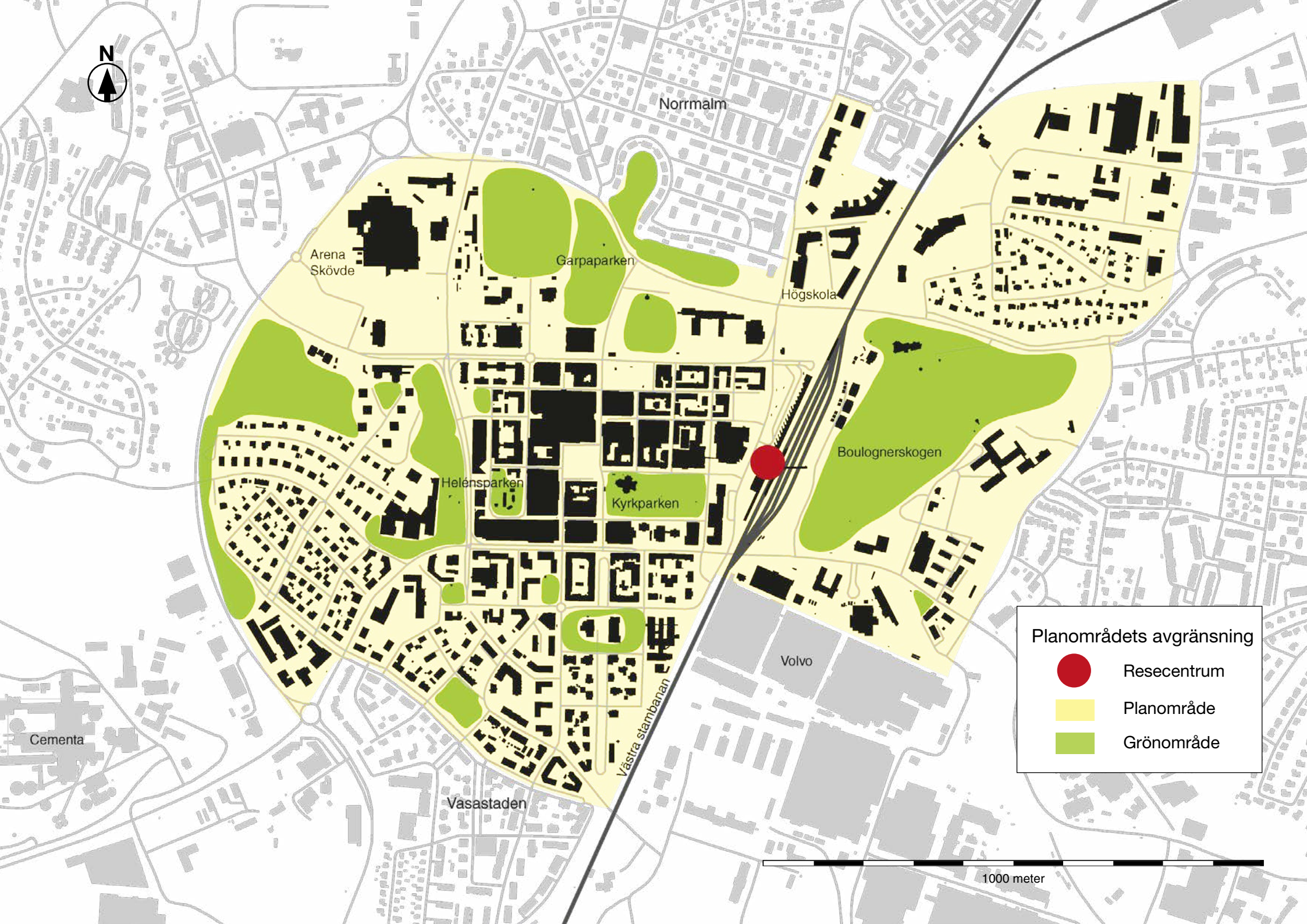
Planområdet

Centrala Skövde, så som planområdet är definierat, ligger något söder om den geografiska mittpunkten

i tätorten och upplevs således mer nära de södra stadsdelarna än de norra. Inom detta område bor det drygt 4100 personer. Den kommersiellt och kulturellt mest intensiva delen är beläget väster om järnvägen vilket gör att stadsdelarna öster om järnvägen upplevs som fränkopplade från övriga centrala delar.

Planområdets avgränsning

- Resecentrum
- Planområde
- Grönområde

Stadens historia

Fornfynd och gravar tyder på att Skövde trakten varit bebodd sedan urminnes tider. Stads kärnans historia kan kopplas till medeltiden då Skövde stad beviljades stadsprivilegier. Exakt när det inträffade är okänt men förmodligen omkring år 1400. Kommunen firade 600-års jubileum 2001.

Stadens framväxt fram till 1500-talet

Redan på 1100-talet lade en kvinnas mod grunden till Skövde som mötesplats. Legenderna berättar om Elin, eller Helena som hon också kallas, som hemkommen efter en lång pilgrimsresa till det Heliga Landet och Jerusalem mördades på väg till kyrkan i Götene.

Där Elin bragts om livet sprang en källa upp och mirakel började inträffa. Elin helgon-förklarades den 30 juli 1164 och kulten kring henne kom att få en avgörande betydelse för stadens utveckling. Graven och Elins källa blev ett populärt besöksmål bland pilgrimer och bidrog till att Skövde blomstrade som mötesplats och handelsort. Under 1500-talet avtog helgonkulten men vid det laget hade Skövde, mycket tack vare kommersen kring pilgrimerna, redan etablerat sig som handelscentrum. Det är som sagt oklart när Skövde beviljades stadsprivilegier men staden omnämns i en skattelängd redan 1413 och 1526 bekräftades stadsrättigheterna av Gustav Vasa.

Oavsett tidpunkt kan man säga att vallfart och handel lade grunden till Skövdes tillkomst.

Stadsbranden 1759

Skövde drabbades av flera eldsvådor under 1500- och 1600-talet men en kom särskilt att påverka stadens nuvarande utformning, nämligen den stora branden 1759 som kom att förstöra de flesta byggnaderna i centrum. Eftersom staden succesivt minskat i storlek sedan reformationen var det till en början tveksamt om staden överhuvudtaget skulle byggas upp igen. Beslutet blev trots allt att staden skulle återuppbyggas och 1760 upprättades en ny stadsplan där man

Helge Johnssons skulptur "Gyllen" med Sankta Helena. Källa: Wikipedia

Foto över Södermalm 1895. Foto: Ludvig Ericson

Centralstationen under 1890-talet. Källa: Skaraborgs Länsmuseum

frångick det oregelbundna medeltida stadsmönstret till förmån för en striktare rutnätsplan (1760). Idag är Helénstugan, i kulturresevatet Helénsparken bredvid Stadshuset, den enda bevarade byggnad sedan tiden före branden.

Stadens moderna historia

Skövdes moderna historia kan beskrivas genom ett antal företeelser som varit avgörande för stadens utveckling. Det gäller utbyggnaden av järnvägen, anläggandet av en vattenkuranstalt, regementenas uppkomst och industriernas framväxt.

År 1862 stod Västra stambanan mellan Stockholm och Göteborg färdig och skapade nya förutsättningar för Skövde. Med järnvägen stärktes Skövdes roll som en viktig knutpunkt i regionen och tack vare de nya kommunikationerna kunde fler människor bo och verka här. Järnvägens tillkomst, i kombination med Skövdes geografiska läge, bidrog till att staden blev en attraktiv ort för etablering av industrier och 1868 startades Skövde Gjuteri och mekaniska verkstad som blev grunden till Volvos motorfabriker. Järnvägen bidrog sannolikt också till att försvarsmakten etablerade sig här. Runt sekelskiftet 1900 befästes Skövdes roll som garnisonsstad i samband med att flera militära

förband förlades hit. Vidare kan nämnas att Skövde under 1800-talets sista årtionden utvecklades till en av landets populäraste kurorter. Vattenkuranstalten som anlades i Boulognerparken (i nuvarande kärhuset) hade besökare från hela Norden.

Tillsammans har alla dessa historiska företeelser satt sin prägel på staden. Senare inrättningar som haft stor betydelse för stadens utveckling är Skövdes Kulturhus, Billingshus hotell och friluftsanläggning, Skaraborgs Sjukhus Skövde KSS (tidigare Kärnsjukhuset i Skövde), Högskolan / Gothia Science Park, samt Arena Skövde.

Hertz Johans Torg år 1901. Foto: Ludvig Ericson

Societetshuset på Skövde Wattenkuranstalt. Källa: Skaraborgs Länsmuseum

Kulturmiljö

Kulturmiljön har stor betydelse för Skövdes identitet men också utifrån ett regionhistoriskt perspektiv. Skövdes nuvarande karaktär är till stora delar ett resultat av historiska företeelser som drivit på stadens utveckling. Skövdes olika roller som vallfartsstad, handelsstad, järnvägsstad, regementsstad, industristad, och skolstad har alla bidragit till det Skövde vi ser idag.

Från medeltid till modernism

Rutnätsstaden, med lämningar från medeltiden, utgör Skövdes historiska kärnmiljö. Strukturen har sitt ursprung i den rätvinkligna plan som utlades efter stadsbranden 1759, samt i den utvidgade planen från 1863. Gamla tomtstrukturer och småskalig kvartersbunden bebyggelse från 1700-1880-tal har satt sin prägel på stadskärnans nuvarande form.

Innerstadens bebyggelse karaktäriseras av olika lager och tidsepoker från medeltiden och framåt. Ett framträdande drag är de stenstadsmässiga ambitionerna som styrde byggnadsutvecklingen i sent 1800-tal och i början av 1900-talet. De större bostads- och affärs- husen i slutna kvarter (1880-1940) kompletterades senare med flervåningsaffärs- och bostadshus i modernistisk stil (1940-1980). Stadskärnans arkitektur bär på spår från en mängd olika stilar såsom nyklassicismen, nationalromantiken, jugendtraditionen och andra borgerliga byggnadsideal. Mycket av stadens äldre bebyggelse har dock gått förlorad genom åren i samband med bränder och stadsförnyelse. En stor

del av stadskärnans byggnadsbestånd från 1800-talet revs i samband med stadssaneringen under senare halvan av 1900-talet. Den gamla bebyggelsen ersattes av nya affärs- och kontorshus samt av köpcentrum som kommit att bli ett populärt inslag i den moderna staden.

Stadskärnan

Även om stadskärnans ursprungliga struktur till stor del bevarats har omfattande förändringar i innehållet skett genom åren. Idag karaktäriseras innerstaden av en mångfald av form och innehåll, där stil och tillkomstår varierar mellan olika kvarter och byggnader.

Av stadskärnans gaturum är några särskilt viktiga ur kulturhistorisk synpunkt, exempelvis Kyrkparken, Hertig Johans torg/Rådhusgatan samt delar av stråken Sankta Helenagatan och Torggatan. Stadskärnan inrymmer också ett antal byggnader av stort kulturhistoriskt intresse. Huvudbyggnaden på Heléngården, Landinska huset, Bryggeriet Nordstjernen, f.d Stadshuset, Prästgården och Kulturhuset är alla exempel på sådana. Vad gäller bostadsbebyggelsen är det endast ett fåtal hus som finns kvar från det expansiva 1860-talet eller tiden före. Bostadshuset på Heimdal 13 (1851) vid Hertig Johans gata och det timrade bostadshuset på Tor 2 (1862) tillhör undantagen.

Några av stadens byggnader såsom Sankta Helena kyrkobyggnad (med tillhörande kyrkogård), Hotell Billingen och Heléngården är skyddade enligt kulturmiljölagen. Hotell Billingen är ett praktexempel på den monumentala byggnadsstil som karaktäriserade 1880-talet. Den centrala placeringen i stadsbilden och det exponerade läget från järnvägen gjorde hotellet till stadens mest representativa byggnad. Sankta Helena kyrkobyggnad har sitt ursprung i medeltiden, från 1100-1200-talen, med om- och tillbyggnader från tiden efter stadsbranden och senare med nygotisk exteriör. Heléngården uppfördes någon gång under 1700-talets första hälft och är stadens enda bevarade byggnad från tiden före stadsbranden.

Hertig Johans torg och kyrkparken är som tidigare nämnts nyckelmiljöer för stadens identitet. Runt torget finns flera representativa institutions-, bostads- och handelsbyggnader. Järnvägsstationen från 1859 och nytillkomna Resecentrum är också av stort kulturhistoriskt intresse. Dessa två byggnader, som integrerats med varandra, utgör navet i Skövdes roll som kommunikativt centrum. Vidare bör Stadshuset (1990), trots dess låga ålder, nämnas i beskrivningen av kulturmiljön. Byggnaden ligger i kvarteret Skomakaren och har blivit ett känt och karaktäristiskt landmärke i centrum.

Ahlstrandska huset

Stadshuset

Sankta Helenas kyrka

F d stadshuset

Hotell Billingen

Volvo

Kulturhuset

Boulognerskogen

Kulturmiljöer utanför stadskärnan

Ett annat signum för Skövde är de centrala stenstads- miljöerna Villastaden, Vasastaden och Västermalm. Med sina tidstypiska byggnader (sent 1800-tal till tidigt 1900-tal), alléer och luftiga stadsplan utgör dessa några av Skövdes främsta karaktärsbärande miljöer.

Nordöst om stadskärnan ligger Högscoleområdet, en annan karaktärsmiljö med stark stadshistorisk förankring. Området är ett före detta regementsområde

för Göta trängkår (1905-84) som senare byggts om för Högskolans behov. Det nuvarande Campusområdet är uppbyggt kring kvarvarande regementsbyggnader, d.v.s. stenbyggnader med militär institutionskaraktär, som integrerats med nya anläggningar. Arvet från regementstiden sätter stark prägel på helheten och gör Högskolan till en intressant kulturhistorisk miljö.

Sydöst om stadskärnan ligger Volvo-området som är en av Skövdes, och Skaraborgs också för den de-

len, mest betydelsefulla industrihistoriska miljöer. Volvo-området, även kallat Skövdeverken, omfattar ett mycket stort område med bebyggelse från 1800-talets slut till nutid. Vidare gör sig industrihistorien påmind i Mariesjö, på andra sidan Boulognerparken. Mariesjö var ett av landets första industriella tegelbruk och kvar på platsen finns byggnaden Tegelugnen, den enda byggnad som står sig från tiden då Skövde industrialiserades på 1860-talet. Tegelugnen är ett industrihistoriskt minnesmärke och en betydelsefull rest från förr.

Det gröna kulturarvet

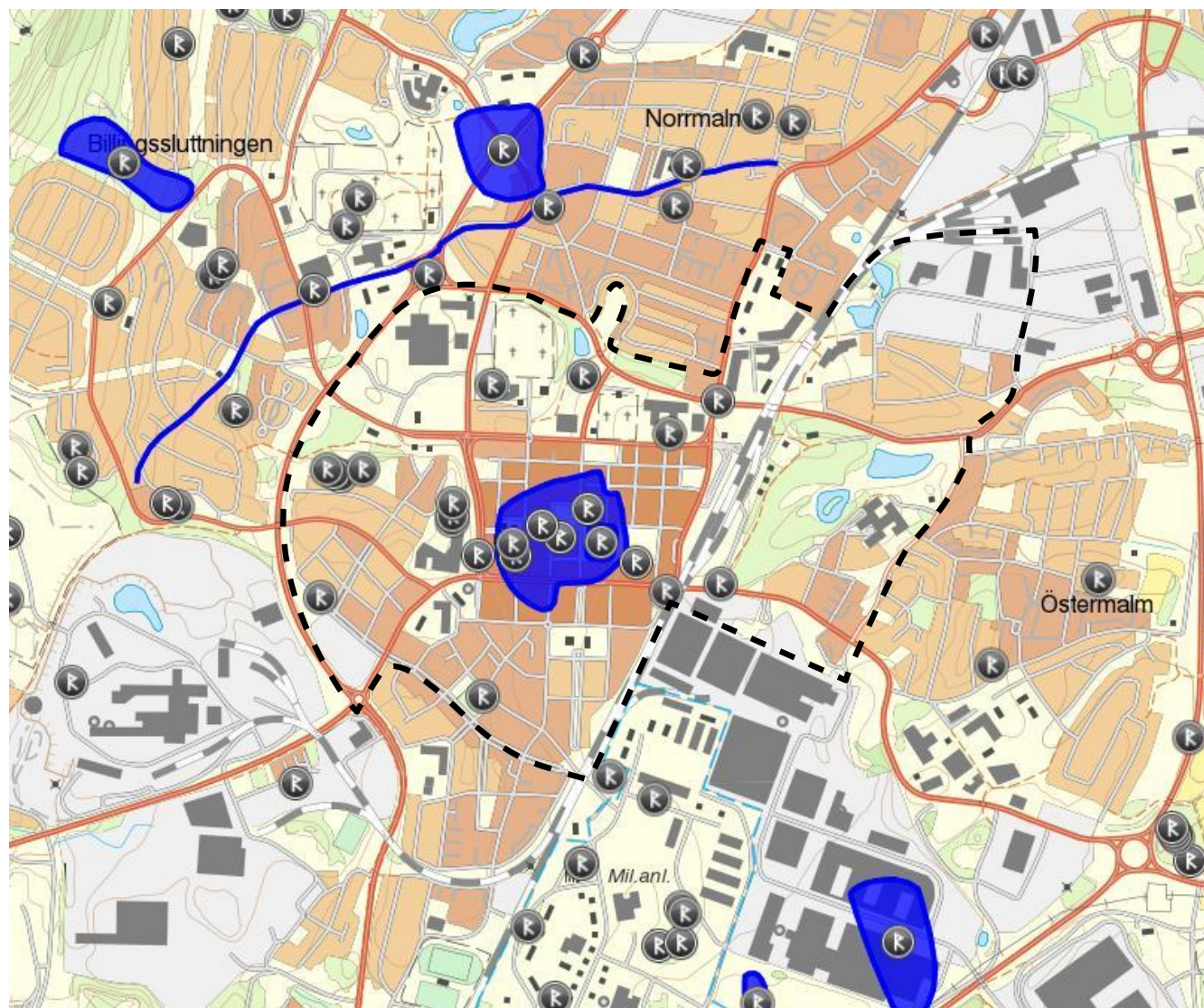
Parker och grönområden är också en viktig del av Skövdes kulturarv. Kyrkparken, Boulognerskogen, Garpaparken och Nyströms kullar ligger alla inom analysområdet och bär på värdefulla spår från förr. Kyrkparken bestående av gravvårdar, trädplanteringar, gångar och skulpturer anlades 1873, öster om Sankta Helena kyrka. Parken som är uppbyggd på den f.d. kyrkogården och på gamla prästgårdstomten, utgör tillsammans med kyrkan och Hertig Johans torg Skövdes historiska kärnmiljö. Det historiska arvet i kombination med värdet av att ha ett grönt rum i ett sådant centralt läge gör kyrkparken till en ytterst betydelsefull plats.

Kyrkparken ingår i det gröna kulturarvet.

De andra grönområden som nämns ovan ligger utanför stadskärnan. Boulognerskogen strax öster om resecentrum är Skövdes äldsta parkanläggning (1860-talet). Området utgör en välbevarad stadsparkmiljö med storgvuxna träd, äldre byggnader, en badsjö och en helgonkälla som tros ha koppling till medeltiden. Norr om stadskärnan ligger Garpaparken, i nära anslutning till Sankta Elins och Sankt Sigfrids kyrkogårdar från 1800-talets senare del. Förutom kyrkogårdarna som hör till länets främsta, finns här några av Skövdes viktigaste gröna rum och flera representativa och tidstypiska institutionsbyggnader.

Tillsammans utgör dessa offentliga byggnader och stadsrum en värdefull årsring som speglar Skövdes expansion från sent 1800-tal och framåt. Nyströms kullar, mellan Västermalm och centrum, är ett upphöjt grönområde av mycket stort stadshistorisk intresse. Förutom att innehålla förhistoriska fornlämningar och spår av äldre odlingslandskap finns här också några av stadens äldsta, mest välbevarade punkthus från efterkrigstidens stora expansion på 1940-talet.

Registrerade fornlämningar och övriga kulturhistoriska lämningar i Skövde. Riksantikvarieämbetet, Fornsök (2015-10-19)

Boende & bostäder

Med dagens pendlingsmöjligheter har boendet fått en större påverkan på människors val av bostadsort. Tillgången på attraktiva boendemiljöer anses numera avgörande för kommuners tillväxt och välfärd, något som också återspeglas i Skövdes vision för 2025.

Befolkningsutveckling och vision

Skövdes mål är att kommunen ska växa till 60 000 invånare år 2025. År 2013 hade Skövde 52 859 invånare. Sedan 1990-talet har Skövde haft en positiv befolkningsutveckling. I kommunens vision är attraktiva boendemiljöer ett av sex prioriterade utvecklingsområden.

Trots att mängden bostäder ökat de senaste åren är efterfrågan på bostäder i Skövde fortfarande stor.

Befolkningsökningen i kombination med låg nyproduktion har gett ett underskott av bostäder, i synnerhet i centrum. I stadskärnan har befolkningen mer än fördubblats de senaste 20 åren. För att uppnå målet om 60 000 invånare till år 2025 behöver det byggas i snitt 280 bostäder per år. Beräkningen utgår från kommunens nuvarande boendtäthet på 2,1 invånare per hushåll.

Högskolan har haft stor betydelse för befolkningstillväxten i Skövde. Åldersgruppen 19-24, varav en stor andel är studenter, har stått för den största inflyttningen de senaste åren. Däremot har kommunen haft ett återkommande flyttunderskott för åldergrupperna 25-44 samt 45-64, i vilka barnfamiljer ofta återfinns. Utifrån ett demografiskt perspektiv är det viktigt att

Skövde attraherar barnfamiljer för att säkra en hållbar befolkningsutveckling. Centrum är det område i kommunen där barnantalet väntas öka mest de kommande åren. En annan utmaning som identifieras i Skövdes boendestrategiska program är att locka till sig fler högutbildade.

Bostadsefterfrågan

I SCB:s medborgarundersökning från våren 2013 identifieras bostadsfrågan som en faktor som bör prioriteras för att höja kommunens nöjdhetsindex, det vill säga hur nöjda invånarna är med Skövde som en plats att bo och leva på. Medborgarnas svar indikerar att det finns utrymme för förbättring både av tillgången på och attraktiviteten i bostadsutbudet.

”Vi ska skapa attraktiva boendemiljöer som är anpassade till människors olika intressen och behov. Förutsättningarna för nybyggnation av bostäder ska utvecklas och vi ska stimulera intressenter att investera i Skövde.”
(Ur Visionen om det goda livet)

Skövde kommuns boendeundersökning hösten 2010:

Hur bor du idag? 45 % i villa

Vilken ägandeform föredrar du? 60 % eget ägande, 17 % bostadsrätt, 20 % hyresrätt.

Vilken bostadstyp vill du helst bo i? 58 % villa, 13 % radhus, 25 % lägenhet

Var vill du helst bo i Skövde? 1. Centrum 2. Billingsluttningen 3. Norrmalm 4. Hentorp/Källegården

Av Skövdes totala bostadsbestånd på cirka 25 000 bostäder består 40 procent av småhus och resten av lägenheter. Merparten av lägenheterna finns i centrala Skövde. I tätorten är cirka 70 procent av bostäderna lägenheter. Skövde tätort har en övervikt av hyresrätter i förhållande till bostadsrätter (närmare två tredjedelar av lägenheterna är hyresrätter) med en jämn fördelning av privata och kommunala hyresvärdar. Sedan flera år tillbaka har efterfrågan på bostäder som sagt varit stor. Framförallt efterfrågas medelstora lägenheter (3-4 rum) i centrala lägen, nybyggda liksom äldre av olika upplåtelseformer. Det finns också ett behov av små billiga lägenheter (1-2 rum) för unga, studenter och ensamstående. Grupper med låg betalningsförmåga har särskilt svårt att ta sig in på bostadsmarknaden. För övrigt saknas bostäder för

äldreomsorgens och socialförvaltningens målgrupper (äldre, ungdomar, psykiskt funktionshindrade, flyktingar, barnfamiljer, missbrukare). Gemensamt för de olika målgrupperna är att centrala lägen efterfrågas. Undersökningar visar att de mest avgörande kvaliteterna för val av bostad är närhet till natur och grönska samt närhet till kommunikationer, handel, service och skola. De centrala delarna av Skövde som erbjuder en kombination av dessa värden.

Efterfrågan på bostäder är stor även inom stadskärnan. De som efterfrågar ett boende i stadskärnan är i första hand äldre som sålt villan, eller yngre par utan barn. Det finns ett behov av att förbättra trafikmiljön samt tillskapa fler lekmiljöer och förskolor i de centrala delarna för att locka fler barnfamiljer.

Skövde kommuns boendeundersökning från 2010 visar att följande områden är populärast att bosätta sig i: centrala delarna av Skövde, Norrmalm och Billingsluttningen. Av samtliga tillfrågade vill 58% helst bo i villa, 13% i radhus och 25% i lägenhet. Fördelningen av vilken ägandeform som föredras är; 60% eget ägande, 17% bostadsrätt, 20% hyresrätt.

Bostäder utmed Staketgatan

Drottninggatan

Hertig Johans gata

Service & verksamheter

Skövde har det största utbudet av butiker och restauranger i Skaraborg vilket gör det till ett självklart handelscentrum. Handelscentrum, högskolan och en stor del av stadens offentliga service är koncentrerad till de centrala delarna.

Näringsliv

Som en av huvudorterna i Västra Götalandsregionen har Skövde en större andel anställda inom offentlig sektor än riksgenomsnittet. Kommunen, Försvarsmakten och Skaraborgs sjukhus är stora offentliga arbetsgivare. Inom den privata sektorn är Volvo Personvagnar AB och Volvo Group Trucks Operations, Powertrain production, de största arbetsgivarna. Tillsammans med handeln och den privata tjänstesektorn står tillverkningsindustrin för en stor del av arbetstillfällena. Vidare har Högskolan i Skövde, med närliggande teknikparken Gothia Science Park, stor betydelse för sysselsättningen och näringslivet i kommunen. Gothia Science Park är en samlad miljö för kunskapsintensiva företag. Det finns en efterfrågan

på fler kontorslokaler i centrum, främst i stationsnära lägen.

Vad gäller de senaste årens förändringar i sysselsättningsnivåer ses liknande mönster i hela Skaraborg. Sett ur ett längre perspektiv (sedan slutet av 1990-talet) har Skövde utvecklats bättre än omkringliggande kommuner. Genom att antalet arbetstillfällen har ökat mer än genomsnittet för Skaraborg har Skövdes ställning i regionen stärkts. 2010 fanns cirka 30 000 arbetsplatser i Skövde.

Handel

Alla 15 kommuner i Skaraborg, med ett sammanlagt invånarantal på cirka 250 000, brukar räknas till Skövde centrum's geografiska upptagningsområde. En stor del av handeln är koncentrerad till stadskärnan som innehåller mer än 100 butiker och ett 30-tal restauranger och caféer. Merparten av butikerna är lokaliserade längs med populära affärsstråk som Hertig Johans gata, Storgatan och Rådhusgatan eller i någon

av stadskärnans gallerior (Commerce och Vasaporten). Commerce galleria är med sina 50-talet butiker störst i Skaraborg. Efter stadskärnan är Norrmalm och Stallsiken de största handelsområdena i Skövde. I stadsdelen Norrmalm som ligger strax utanför stadskärnan finns bland annat det välbesökta köpcentrumet Elins Esplanad. Stallsiken har ett mer perifert läge i stadens utkant och fokuserar på volymhandel. I ÖP 2025 beskrivs Norrmalm och Stallsiken som halvexterna handelsplatser som kan utgöra positiva komplement till innerstaden. Tillsammans utgör de tre områdena en stark och varierad handelsstruktur i fråga om utbud och funktion. När handeln i ytterområdena expanderar är det viktigt att stärka centrumhandeln i Stadskärnan så att den klarar konkurrensen. Det är brist på lokaler för handelns expansion i centrala lägen.

Handeln har länge varit ett prioriterat tillväxtsområde i Skövde och kommunen har tydliga mål på att ytterligare stärka sin position som handelsstad. Tanken

”Genom **samverkan** ska vi stärka, utveckla och skapa **nytt**”

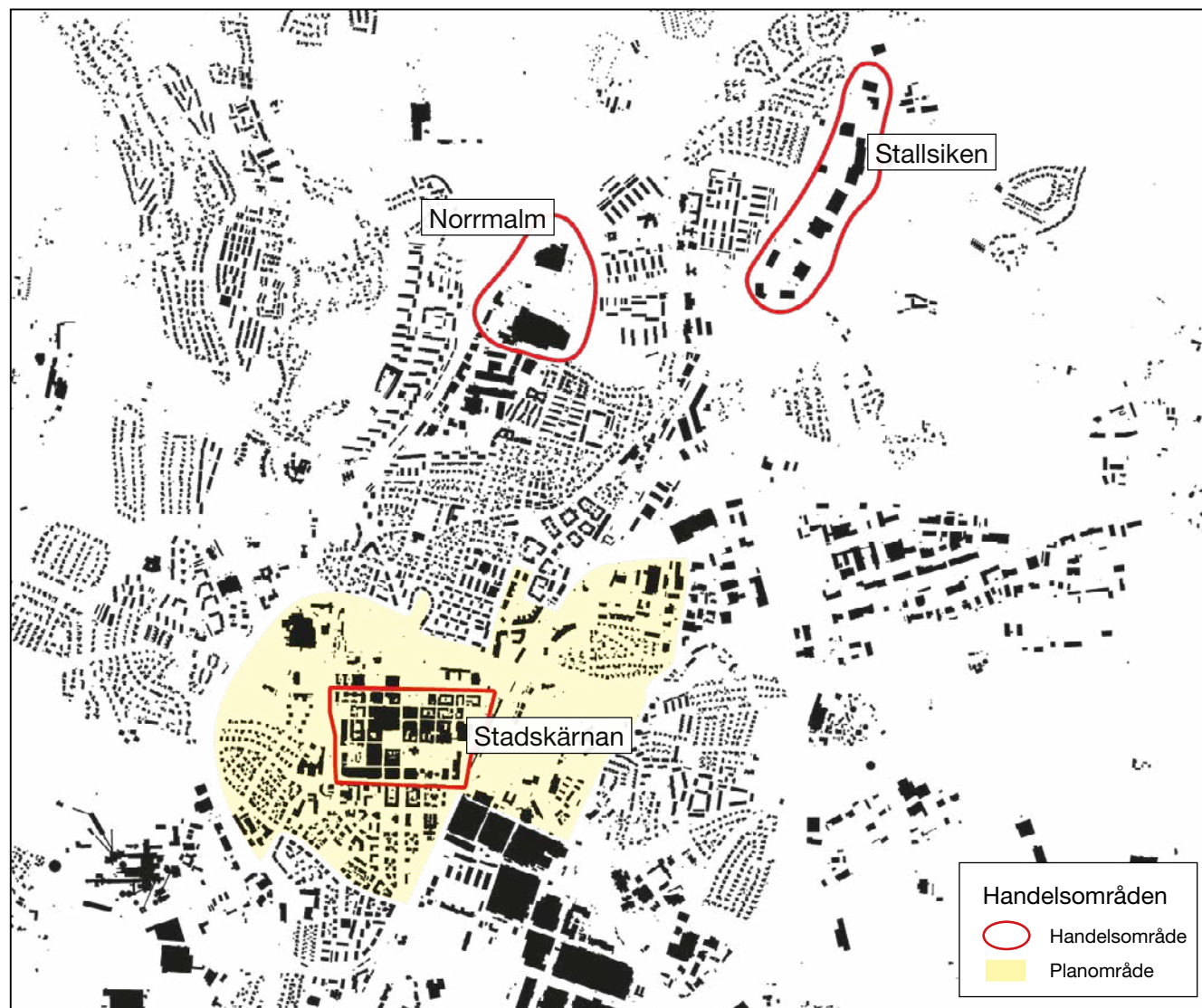
”Skövde – en **attraktiv** handelsstad – **inspirerande** och **generös**”

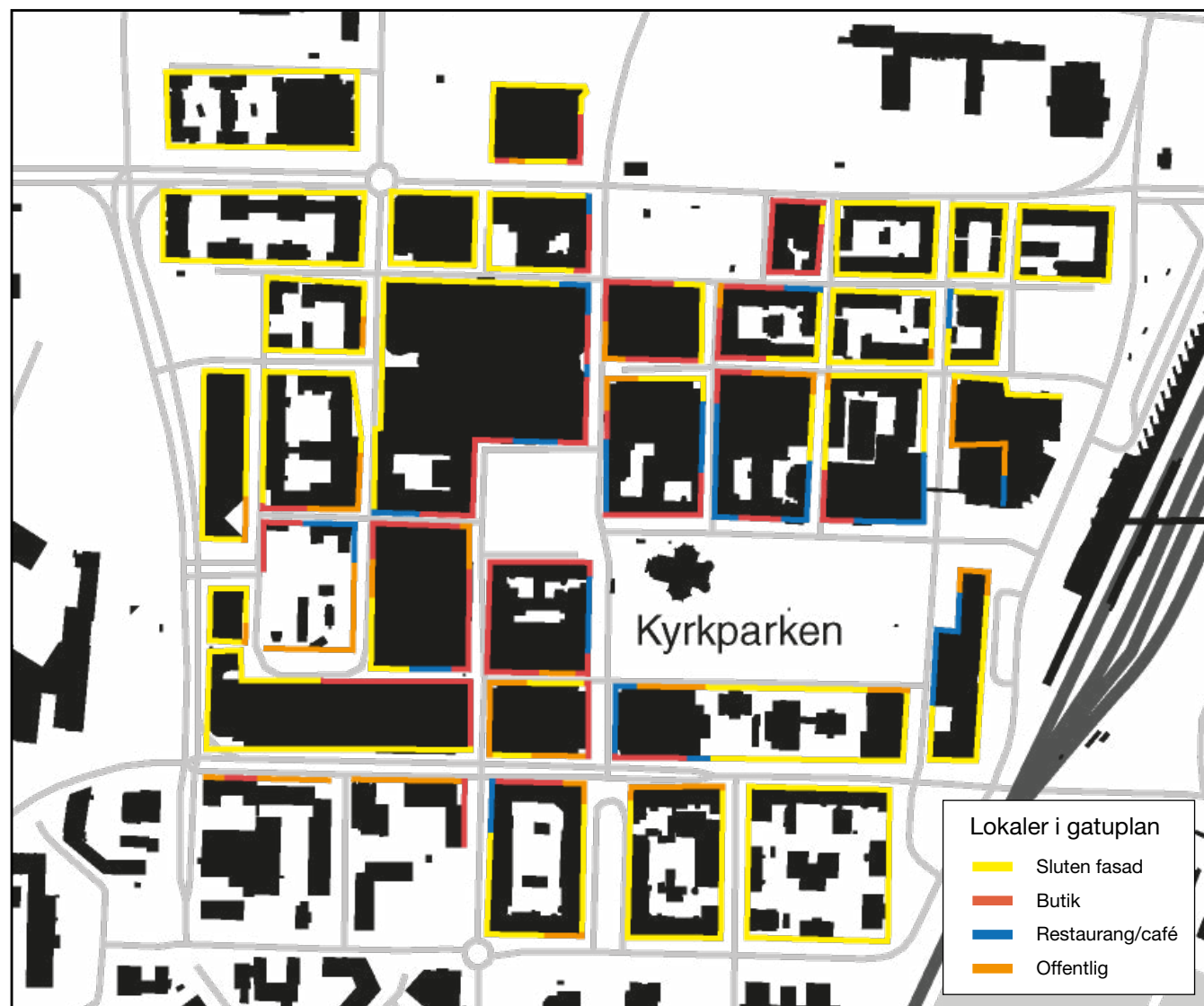
är att handeln ska bidra med ökad tillväxt och nya arbetstillfällen men också att den ska öka stadens attraktionskraft som bostadsort. Aktörer som jobbar för att stärka den lokala handeln är Skövde cityförening och Next Skövde. Cityföreningen har särskilt fokus på innerstaden. Föreningens mål är att skapa en stadskärna som är vital och trivsamt. Next Skövde är ett bolag med uppdrag att ansvara för marknadsfrågorna i Skövde inom de fyra affärsområdena evenemang, handel, möten och turism samt medverka i utvecklingen av Skövde inom dessa områden.

Offentlig service

Den offentliga servicen i Skövde stad är koncentrerad till centrum. Merparten av kommunens förvaltningar finns i Stadshuset som invigdes 1990. Flera viktiga samhällsfunktioner finns representerade inom de centrala delarna såsom Arbetsförmedlingen, Tingsrätten, Räddningstjänsten och Polisen. Vidare erbjuder centrum det vanliga utbudet av samhällsservice såsom folktandvård, apotek, bibliotek, skattekontor,

”Skövdes stadskärna ska väcka **nyfikenhet**”

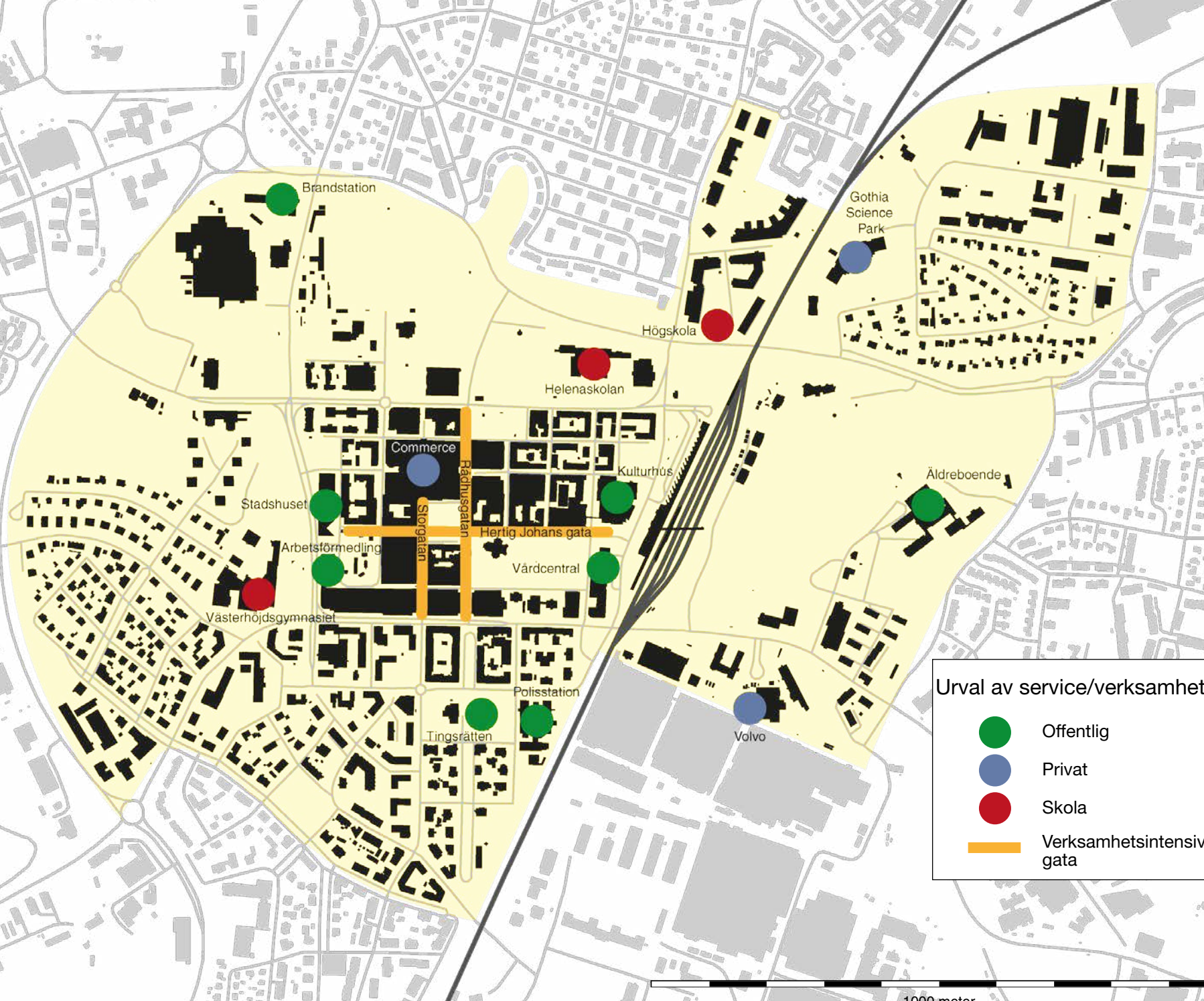

äldreboende, skolor och förskolor. Kommunen har en väl utbyggd sjukvård i och med Skaraborgs Sjukhus Skövde som ligger i utkanten av staden. Sjukhuset är den största enheten i regionen och har en lång rad av specialiteter. Inom planområdet finns nyetablerade Vårdcentralen Centrum, Vårdcentralen City och en mödravårdcentral. Vårdcentralerna är viktiga för de som bor, men också för de som arbetar och rör sig i centrum. Vad gäller tillgången på vård och omsorg finns fyra äldreboenden i centrumområdet. Det finns en viss brist på bostäder inom äldreomsorgen men också på specialboenden för individer med särskilda behov (ungdomar, psykiskt funktionshindrade, flyktingar, missbrukare).

Förskolor och grundskolor

I samband med att nya bostadsområden tillkommer ska tillgång till förskola och grundskola försäkras. Centrum är det område där barnantalet väntas öka mest enligt prognoser vilket innebär ett växande behov av centrala skol- och förskoleplatser. Inom planområdet finns idag två förskolor, kommunala Vasakullens förskola och Frälsningsarméns fristående förskola. I nuläget är det brist på förskoleplatser i Skövde, i synnerhet i de centrala delarna av staden. Tillfälliga lösningar och paviljonger har använts som en kortsiktig lösning på frågan men i förlängningen krävs mer långsiktiga lösningar på platsbristen.

Urval av service/verksamheter

- Offentlig
- Privat
- Skola
- Verksamhetsintensiv gata

1000 meter

Inom planområdet finns en kommunal grundskola, Helenaskolan med tillhörande idrottshall. I området finns också den kommunala Musikskolan. Eriksdalskolan är belägen vid Kavelbrogymnasiet utanför planområdet på Östermalm och Vasaskolan ligger utanför planområdet i Vasastaden.

Gymnasium

Skövde har ett brett utbud av gymnasieutbildningar med flera inriktningar och ämnesprofiler. Ortens två kommunala gymnasieskolor, Kavelbro och Västerhöjd, erbjuder tillsammans en stor variation av praktiska och teoretiska program. Båda gymnasieskolorna har mer eller mindre centrala lägen, Västerhöjd i själ-

va planområdet och Kavelbro strax utanför. Det finns vissa brister beträffande de lokaler som utbildningsförvaltningen har till sitt förfogande och lokalerna anses inte anpassade efter dagens behov. Västerhöjdsgymnasiets läge innebär att många studenter passerar rakt genom stadskärnan när de kommer från resecentrum. Sammanlagt finns det 2300 gymnasieelever på de kommunala gymnasieskolorna varav 40 procent pendlar in från andra orter. Förutom de kommunala skolorna finns även ett flertal privata skolor som också medverkar till ett flöde av unga i staden.

Högre utbildning

Högskolan i Skövde är en viktig drivkraft för kommunen liksom för Skaraborg i stort. 2011 hade högskolan 11 000 studenter och 500 anställda. Skövde campus har ett centralt läge, strax norr om Resecentrum, och campuset ligger i direkt anslutning till Gothia Science Park. Redan idag finns ett relativt stort utbud av studentbostäder i närheten av campusområdet men fler efterfrågas. Kommunens mål är att bygga vidare på idén om ett sammanhållet och centralt campus, och närliggande studentbostäder ingår i målet. Högskolan i Skövde är ytterst viktig för stadens attraktionskraft och närheten till stadskärnan och resecentrum är av stort värde.

Uteserveringar i Skövde

Del av Högskolan

Äldre hus vid Gothia Science Park

Studentflak på Kungsgatan.

Studenter skapar ett livfullt centrum.

Kultur & evenemang

Ett rikt kultur- och nöjesliv är tillsammans med sysselsättning en nyckel till att vilja stanna kvar och trivas i staden. Kultur, evenemang, restauranger och annat nöjesliv är en mycket viktigt tillgång för centrala Skövde och drar folk till centrumområdet från hela Skaraborg.

Next Skövde Destinationsutveckling AB är ett kommunalt bolag med uppdrag att ansvara för marknadsfrågorna i Skövde inom de fyra affärsområdena evenemang, handel, möten och turism samt medverka i utvecklingen av Skövde inom dessa områden. Next Skövde ger en samlad bild av evenemangsutbudet i kommunen genom marknadsföring via sin hemsida, mobiltelefonappar, broschyrer etc.

Kulturförvaltningen i Skövde ansvarar för Skövdes kulturhus med stadsbibliotek, konsthall, konstmuseum, konstverkstad, stadsteatern, biograf Odéon och kulturscener samt sex biblioteksfilialer och två utlåningsstationer, Musikskola med konstscen, Stadsmuseum med skaparverkstad, kulturadministration/kulturkontor, Helensstugan, helensparken samt barn- och ungdomsverksamheten i kommunen. Kulturförvaltningen stöttar och ger bidrag till kulturföreningar, studieförbund och regionala verksamheter i kommunen.

Genom att använda kulturen som verktyg i samhällsutvecklingen, skapas nyfikenhet, lust och enga-

gemang. Skövde stad med omgivande landsbygd är idag levande med en välbevarad kulturmiljö utifrån ett Skarborgsperspektiv. Genom kommunens egna kulturverksamheter, föreningsliv, studieförbund och externa aktörer skapas möjligheter till en ökad livskvalitet för alla.

Kulturförvaltningens utvecklingsarbete innefattar konstfrågor, arbetsmarknadsfrågor, stadsutveckling, den fria konsten, kulturlivet, stöd till det livslånga lärandet genom folkbibliotek och besökaren i fokus. Genom kultur i skolan, skapande barn- och ungdomsverksamhet samt samarbeten med både högskola och näringsliv arbetar kulturförvaltningen för att skapa en bra kreativ grogrund där dagens unga blir morgondagens Skövdebor.

Staden Skövde har två naturliga kulturstråk med platser som erbjuder scener för kulturevenemang, kulturhistoriska miljöer och offentlig konst. Dess två stråk har en central knutpunkt vid Hertig Johans torg:

- Kulturstråk 1 börjar vid Boulognerskogen och Nyeport i sydöst, vidare mot Kulturhuset, Rosa huset och Kyrkparken, därefter Hertig Johans torg, Helensparken (flera verksamheter), Arena Skövde och berget Billingen i nordväst.
- Kulturstråk 2 börjar vid Stadsmuseet och flera studieförbund i nordöst, därefter högskolan vidare mot Kulturhuset, Rosa huset, Hertig Johans

torg, mot Skövdescenen, Göteborgsoperan, Helens danskola och Musikskolan i sydväst.

I centrala delarna av Skövde finns bland annat följande institutioner, platser och verksamheter som verkar inom kultur- och evenemangsområdet:

Kulturhuset - Sveriges första kulturhus

Skövde Kulturhus, som inrymmer bland annat konsthall, konstmuseum, konstverkstad, stadsbibliotek, teater, biograf, kulturscener och restaurang, var det första riktiga kulturhus som byggdes i Sverige. Huset som invigdes 1964 ritades av arkitekt Hans-Erland Heineman. Kulturhuset speglar tidsandan med tankar om ett kulturens vardagsrum för alla medborgare. Huset inrymmer flera lokaler för olika sorters evenemang och konferensmöjligheter med kapacitet för 550 sittande gäster och vid konserter 1 200 personer.

Göteborgsoperan - Skövde scenen

Skövdescenen är inrymd i en vacker 1800-talsbyggnad mitt i Skövde med gångavstånd från buss- och tågstationen. I huset finns tre föreställningslokaler: Scenen, Salen och Caféet. Scenen har drygt 130 sittplatser. Salen används bland annat till lördagskonserter och Caféet har en liten scen av ”stand up-format” för mindre framträdanden.

Kulturhuset är en viktig mötesplats i centrala Skövde.

Helénsparken

Mitt i Skövde finns ett kvarter med faluröda hus. Byggnaderna bildar tillsammans med en trädgård kulturresevatet Helénsparken. Det äldsta huset i

parken, Helénstugan, är från tidigt 1700-tal. Skiftesverkslängan från 1820-tal inrymmer idag Slöjdens hus och Skaraborgs hemslöjdsförening. I det tidigare bostadshuset har läns hemslöjds konsulenterna kontor

och i en låg byggnad från 1764 i nordvästra hörnet av kvarteret finns frisör och guldsmed. Inom området finns både lekplats och café.

Skövde musikskola

Den kommunala musikskolan i Skövde, som har sina lokaler på Wennerbergs gata, har cirka 800 elever.

Skaraborgs konstgrafiska verkstad

Verkstaden är en konstnärsägd kollektivverkstad som med stöd av Västra Götalandsregionen och Skövde kommun byggts upp i Rosa Huset. Föreningen bildades 1981 och hösten 1982 kunde verkstaden tas i bruk och sedan dess har den gett Skaraborgs yrkesverksamma konstnärer goda möjligheter att tillämpa och fördjupa sina grafiska kunskaper.

Arenan

Arena Skövde är en viktig framtidssatsning som sätter Skövde på kartan och förstärker rollen som en attraktiv och kreativ mötesplats. Arenan är betydelsefull för kommunens invånare men också för att locka nya besökare till Skövde. Arena Skövdes ombyggnad som stod klar 2009 innebar en förnyelse av badanläggningen genom att tillföra ett upplevelsebad med tropisk miljö, en relaxavdelning, samt ett utvidgat gym.

Målbild Arenaområdet

År 2008 arbetade kommunen fram en idéskiss till målbild för Arenaområdet. Målbilden innebär att själva arenan skulle utvecklas till att innehålla evenemangsområde, mässor, idrott, bad, fritidsaktiviteter, hotell, kongresser, café och restaurang.

Målbilden beskriver att ”området ska utformas på ett sätt som inbjuder och lockar till besök. Detta måste ske dels genom ändamålsenliga byggnader med anpassad skala och god gestaltning, dels genom att byggnaderna fylls med verksamheter samt att det skapas platser för möten mellan människor. Bostäder kan integreras i området genom placering i de övre våningsplanen. Minst markplanet och våning 1 bör avsättas för annan verksamhet.

Utformningen av Arenaområdet ska ge ett arkitektoniskt och gestaltningsmässigt intressant tillskott till Skövdes stadsbild. Det är viktigt att placering och utformning av byggnader bevarar utblickar mot berget Billingen. Variationer i våningshöjd och fasadutformning bör eftersträvas. Från torget framför entrén till Arena Skövde har anlagts ett gång- och cykelstråk diagonalt över kvarteret Fyren med anslutning till korsningen Badhusgatan/Staketgatan. Det är mycket viktigt att detta stråk sedan fortsätter som ett tydligt och naturligt gångstråk mellan Arena Skövde, stadskärnan och resecentrum.”

Billingen

Sett ur Skövdes perspektiv är Billingens fritidsområde ett viktigt besöksmål med stora möjligheter till aktiviteter, rekreation och upplevelser. De höga värdena när det gäller natur och friluftsliv i kombination med de landskapsmässiga utblickar som man har från centrum mot berget gör att området har en stor påverkan på de centrala delarna. Målsättningen är att Billingens fritidsområde ska utvecklas till ett nationellt centrum för idrott, motion, rekreation och upplevelser.

Nyeport

Nyeport är en verksamhet som riktar sig till ungdomar som är mellan 13-25 år. Film, musik, konst eller teater är några av alla de aktiviteter som erbjuds i form av projekt och coachning. Ungdomarna får möjlighet att driva och förverkliga sina egna projekt, idéer eller drömmar.

Balthazar

2001 slog Balthazar, Sinnenas Verkstad, upp portarna i centrala Skövde för att ta emot barn och elevgrupper, pedagoger och allmänhetsbesökare. Bakom verksamheten stod kommunen som huvudman med Högskolan Skövde och näringslivet som samarbetspartners.

Under åren har Balthazar utvecklats till att omfatta naturvetenskap, teknik och engelska. Till grund för

verksamheten ligger uppdraget att stimulera intresse för naturvetenskap och teknik hos både barn och vuxna.

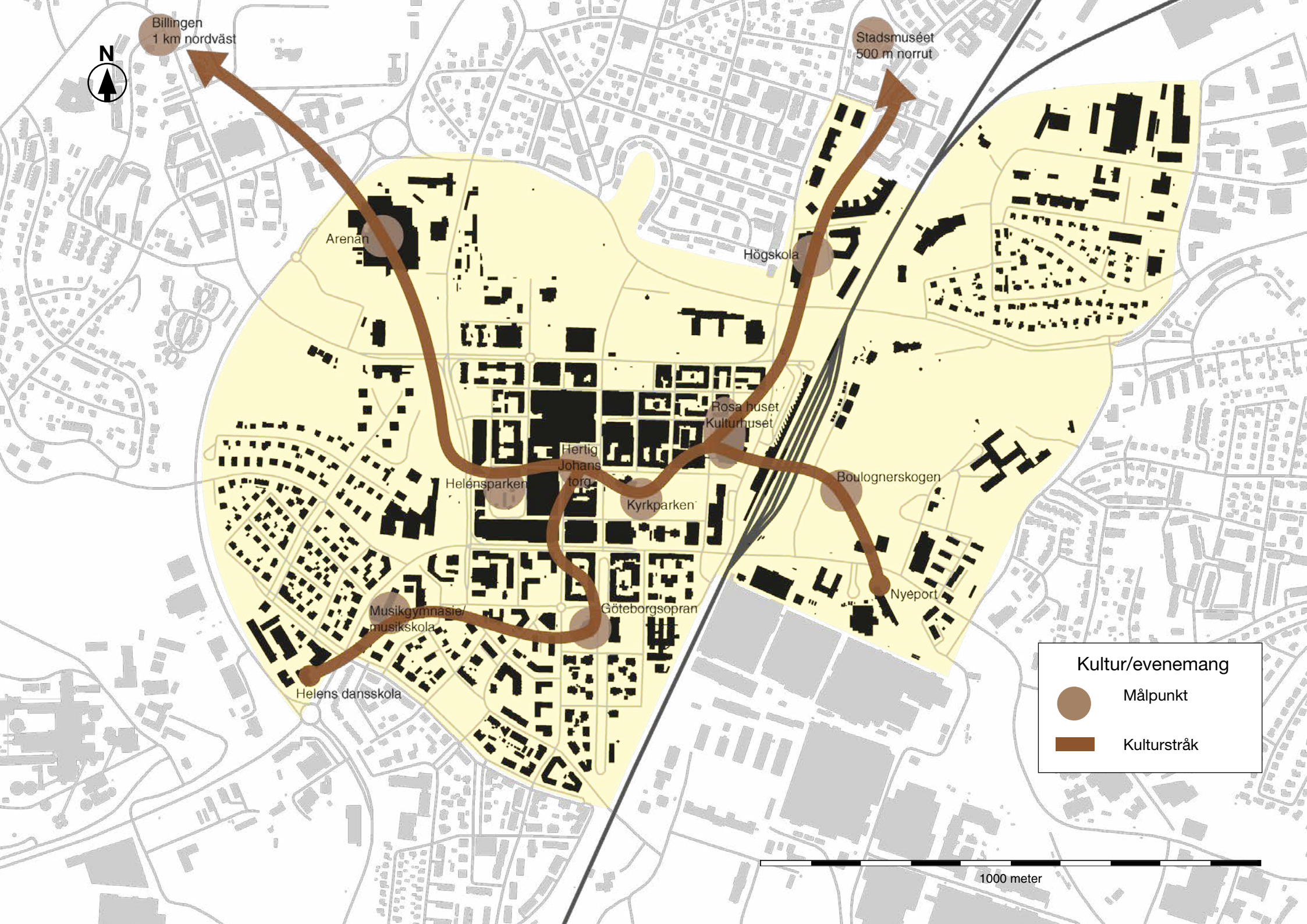
Saga Biostaden

Skövde är en av Sveriges mest biobesökta städer, bl.a. med Biostaden vid Kyrkogatan.

St Helena kyrka och Kyrkans hus

S:ta Helena kyrka, mitt i Skövdes centrum i Kyrkparken, bär namn efter stadens skyddshelgon, S:ta Elin, eller Helena som hon också kallades. Kyrkan är moderkyrka i Svenska kyrkan i Skövde och här firas gudstjänst vid ett flertal tillfällen i veckan. S:ta Helena kyrka är också en välbesökt plats vid större konserter och andra arrangemang.

Kyrkans hus som är kyrkans församlingshem är placerad i kyrkans närområde. Periodvis serveras det både frukost och sopplunch 1 gång/veckan i Kyrkans hus.

Billingen
1 km nordväst

Stadsmuséet
500 m norrut

Arenan

Högskola

Rosa huset
Kulturhuset

Hertig
Johans
torg

Helénsparken

Kyrkparken

Boulognerskogen

Musikgymnasiet/
musikskola

Göteborgsoperan

Nyeport

Heléns dansskola

Kultur/evenemang

Målpunkt

Kulturstråk

1000 meter

Rekreation & grönstruktur

Grönstrukturen i en stad har förutom det naturmässiga värdet även stor betydelse för människors välbefinnande. Skövde kommun har nyligen gjort en inventering av stadens parker och grönområden med en klassificering av olika typer av grönytor. Inventeringen är en bra utgångspunkt i arbetet med att stärka stadens gröna värden.

Det grönas värde i staden

Att vistas i park- och naturområden har stor betydelse för människors hälsa och livskvalitet. Modern forskning har visat att de flesta människor känner ett större välbefinnande ju oftare de besöker ett naturpräglat område. Studier visar att besöksfrekvensen avtar snabbt med avståndet; om promenadavståndet är längre än 5-10 minuter (300 meter) har antalet besök minskat med cirka 50 procent. Närhet till naturmiljöer är avgörande för barn, funktionshindrade och äldre med flera som är helt hänvisade till sin närmiljö. Barn som vistas i naturmiljö har färre sjukdagar och bättre motorik och koncentrationsförmåga än barn på förskolor i innerstadsmiljö. Allmänna parker, naturområden och stadens torg har stor social betydelse och lockar till sig många olika människor vilket bidrar till integration. De är offentliga vardagsrum som ger möjlighet till umgänge, gemenskap och spontana möten. Det offentliga uterummet ger gratis tillträde att ta del av stadens folkliv, se och synas, uppsöka och delta i aktiviteter. Rätt utformade och skötta är parker och naturområden inte avskiljande utan samman-

länkande i stadsmiljöerna. Finns det mötesplatser att bege sig till för lek, bad, bollspel, motion och föreningsaktiviteter t ex så ger sig folk ut, och den möjligheten finns att erbjuda i Skövdes centrala delar.

Stadens natur, parker och andra grönområden är livsmiljö för växter och djur. Större sammanhängande områden, en variation av naturtyper och biotoper, speciellt de med ett rikt artinnehåll, ger förutsättningar för en biologisk mångfald. Skogs och vattenbryn, gamla ekar och andra träd, död ved, vattendrag, våtmarker och ett kultur- och skogslandskap med lång kontinuitet ger möjlighet till ett rikt växt- och djurliv och en långsiktigt hållbar livsmiljö. Det ger även naturupplevelser i närområdet.

Klassificering av grönområden

Det finns många olika definitioner av vad en grön yta är för ett område. Skövde klassificerar sina centrala grönområden enligt nedanstående definitioner anpassade till Skövdes förutsättningar.

Stadspark

En väl avgränsad yta som innehåller anlagda gångar och har platser för möten av olika slag. Innehåller ofta färgspel i form av blomsterprakt så som perenner eller sommarblommor. Träden och buskarna är stommen i parken. De är större än 1 ha. Stadsparkerna har gamla anor och är ofta kulturellt viktiga.

Den snabba stadstillväxten i landet från 1860 ses som genombrott för stadsparkernas tillkomst då behovet av frisk luft liksom arbetarnas sysselsättning under ledig tid ansågs ha ökat. I stadsparken skulle stadsmänniskan möta naturen, få frisk luft, uppföra sig korrekt och umgås. Stadsparken var en "finpark" med speciella kvaliteter som paradbatter, extra påkostade blomsterplanteringar, en stor och populär lekplats och stora gräsmattor som används till picknick, solbad samt olika typer av evenemang, träning och sällskapslek. Här kan man äta sin picknick, hänga med kompisar, sola, leka på lekplatsen och spela boll men också uppleva rofylldhet och njuta av grönskan. Parken är både en grön lunga och en samlingspunkt.

Närpark

En väl avgränsad yta som innehåller anlagda gångar och har platser för möten av olika slag. Innehåller ofta färgspel i form av blomsterprakt så som perenner eller sommarblommor. Träden och buskarna är stommen i parken. Ytorna är mindre än 1 ha. De har ofta förlagts där många människor passerar och där parken bidrar till orienteringen i området. De små gröna ytorna ger omväxling och liv i stadsbilden och är ett komplement till bostadsgårdarna. De ska utformas som mötesplatser med hög kvalitet i design och material, varierat innehåll. Viktigt att ge närparkerna en specifik inriktning och att de har olika identiteter.

Grönområden	
●●●	Alléer & Esplanader
■	Närpark
■	Stadspark
■	Natur
■	Övrig grönyta

Natur

En yta som är en grön värdekärna i ett naturområde med värden som är höga ekologiskt, historiskt och/eller kulturellt. Här ges möjligheter till naturupplevelser i ytor som har olika biotoper. Variationen består i öppna och slutna platser och som gärna innehåller vatten. Naturklassificeringen rymmer även natur som har mer naturparkskaraktär. En grönyta som är öppen och innehåller flera solitärträd och som så gott som helt saknar undervegetation. Markskiktet består av högt gräs som slås en eller två gånger per säsong.

Grönt stråk

Ett sammanhängande grönstråk eller kil från omgivningen in i bebyggd miljö. Kan också vara en allé som knyter samman olika grönområden i staden.

Övriga grönytor

En yta utan tydlig rekreationsfunktion eller strukturell uppbyggnad. Park eller naturmark som mer planerats för att säkra avstånd, vara skiljeremisor eller bufferytor, d.v.s. avskärma och fylla ut mer än erbjuda riktad rekreation. Kan vara ytor som avgränsar mot trafik, ger vindskydd, delar olika bostadsområden, skyddsremisor, restytor mm. Består till största delen av klippta gräsytor med träd.

Stadsparker

Kyrkparken (1) är en kulturhistorisk park från mitten av 1800-talet. Från början var detta en kyrko-

gård. Ligger i dag mitt i centrum med anknytning till Hertig Johans torg. Innehåller många stora och gamla träd. Halva parken ägs av kommunen och halva av Kyrkan. Parken är viktig för orienteringen i stadskärnan och upplevs som en lugn oas mitt i den bebyggda miljön.

Boulognerskogen (2), som redan 1875 blev anlagd som en stadspark i Skövde Stad, är idag en naturpark av skiftande karaktär och användning. Här kan man ströva i såväl bokskog som högvuxen tallskog. De mer öppna ytorna runt Boulognersjön och fågeldammen utnyttjas flitigt till olika aktiviteter. Konserter, utomhusgymna, midsommarfirande, studentfester är exempel på detta. Innehåller lekplats.

Garpaparken (3) är en gammal soptipp som nuförtiden utgör ett av kommunens större parkområden. Den flöjtspelande Millesstatyn "Ängeln" blickar ut över parken som i sin norra del genomflyts av Garpabäcken, som här sväller ut till en fågeldamm innan den lämnar parken och övergår i Mörkebakken. Här samlas vintertid många änder och andra vinterfåglar för att finna öppet vatten och bli matade. Parken anlades runt 1940-1945 är en stor park som har olika användningsområden. Finparks del med perennplanteringar, gång- och cykelstråk som genomkorsar parken. Damm och bäck i NÖ-delen av parken.

Närparker

Kulturresevatet **Helensparken** (4) innehåller gamla faluröda hus från 1700- och 1800-talet. En scen står i det SV hörnet av parken. En liten oas mitt i centrala Skövde. Innehåller en nybyggd lekplats.

Stadshusparken (5) är en relativt ung park från slutet av 80-talet med några storvuxna träd från tidigare epoker. Saknar rik eller unik variation, domineras av gräsytor med träd med inslag av buskage i form av klippt häck vilket bidrar till ett något stramare uttryck.

Sikaparken (6) från slutet av 40-talet har en öppen stor gräsyta som inbjuder till aktivitet för de boende i närheten. Innehåller lekplats.

Tingshusparken (7) anlades i mitten av 1900-talet. Från början var parken del av en entré till centrala delen av Skövde. De stora träden i norra delen är en rest av detta.

Vasakullen (8), från början av 1900-talet, ligger som en del i allétråket som genomkorsar Vasastaden. Hallmans stadsplan med nya sättet att se på stadsplanering genomsyrar närliggande kvarter. Innehåller Skövdes första lekplats.

Västgöta Bengtssons park (9) är belägen på Östermalm i Skövde, bara något hundratal meter från hu-

set där Sixten Bengtsson växte upp. Den legendariske dialektforskaren Sixten Västgöta-Bengtsson hedras, två år efter sin bortgång, 2002 med en egen park i den kommun där han bodde.

Natur

Det centrala strövområdet i miniformat, **Nyströmskullar** (10), har en stark naturkaraktär som ger avskildhet i en annars trafikpåverkad miljö.

Västerhöjdskullen (11) är en av Skövde centrums mest lättöverskådliga parker utan att den beträds.

Garpabäcksravinen (12) är ett av de få gröna stråk som ligger utmed eller i närhet av vatten. Tydlig naturlig parkkaraktär i ravindelen, en av få miljöer utan klippt gräsmatta. Karaktären skiljer sig kraftigt från övriga parkmiljöer i staden.

Gröna stråk

Vasastadens alléer/esplanader är från början av 1900-talet då Vasastaden tillkom. Ligger som stråk som genomkorsar Vasastaden. De gröna esplanaderna är ett signum för Skövde och används flitigt som promenadstråk.

Övriga grönytor

Floraplatsen, utmed Vasagatan, är en grönyta som är utsatt för mycket buller från Vadsbovägen. Inom

grönytan finns möjlighet till bollspel vilket är svårt att hitta ytor för i innerstaden.

Västerhöjd, en av Skövdes centrums mest lättöverskådliga parker utan att den beträds. Viktig grönvägg som ger avspiegling till naturens och säsongens olika skepnader.

Eric Uggla, en grönyta som omgärdas av höga gamla lindar.

Grönytan **Elverket** består av främst gräs och ligger nedanför Läroverket.

Kyrkogårdarna utgör viktiga gröna offentliga rum och bidrar starkt till uppfattningen om Skövde som en grön stadskärna. För övriga grönytor se karta.

Garpaparken.

Trafik

En hållbar och attraktiv stad förutsätter ett fungerande trafiksystem. Skövdes trafikstrategi utgår från ett tanke-sätt där samtliga trafikslag – kollektivtrafiken, biltrafi-ken och gång- och cykeltrafiken - behandlas likvärdigt i planeringen. Målsättningen är att ha ett säkert trafiksys-tem som tillgodoser människors behov och bidrar till en god miljö.

Kollektivtrafik

År 1859 invigdes järnvägen förbi Sköv-
de. Järnvägen har sedan dess påverkat trafiksystemets uppbyggnad i staden, hur resor och transporter sker i samt till och från tätorten. Järnvägen är en av Skövdes viktigaste tillgångar samtidigt som den utgör en barriär och en begränsning. Detta är tydligt då det idag endast finns ett begränsat antal möjligheter för biltrafik att korsa järnvägen i Skövde, varav flera korsningspunkter dessutom har begränsad höjd. För oskyddade trafikanter (gående och cyklister) finns ytterligare ett par korsningsmöjligheter, men järnvägen utgör en minst lika stor barriär för dessa trafikantgrupper.

Västra stambanan är ett riksintresse och längs med stambanan ska ett 30 meter brett bebyggelsefritt område finnas (Trafikverkets riktlinjer). Utmed stambanans hela sträckning genom kommunen ska även mark reserveras för ett eventuellt tredje spår, vilket innebär ytterligare ca 15 meter. Denna markreserve-

ring ska beaktas vid all ny planering och bygglovgivning.

I Skövde utgörs kollektivtrafiken av stadsbusstrafik, regional busstrafik och tågtrafik som alla tre finns lättillgängligt inom de centrala delarna av Skövde. Av den arbetande delen befolkningen är det cirka 6% män som tar bussen till jobbet och cirka 12% kvinnor enligt resvaneundersökningen (2011). 4-5% procent av den arbetande befolkningen åker vanligtvis tåg till jobbet där en knapp majoritet är män.

Den stora knutpunkten i Skövde utgörs av Resecentrum. Här möts gång-, cykel-, bil-, buss- och tågtrafik, vilket möjliggör byte mellan samtliga trafikslag. Resecentrum har ca 3,8 miljoner besökare per år (2013). Mer än 200 tåg och bussar har Skövde resecentrum som mål dagligen.

Cykel

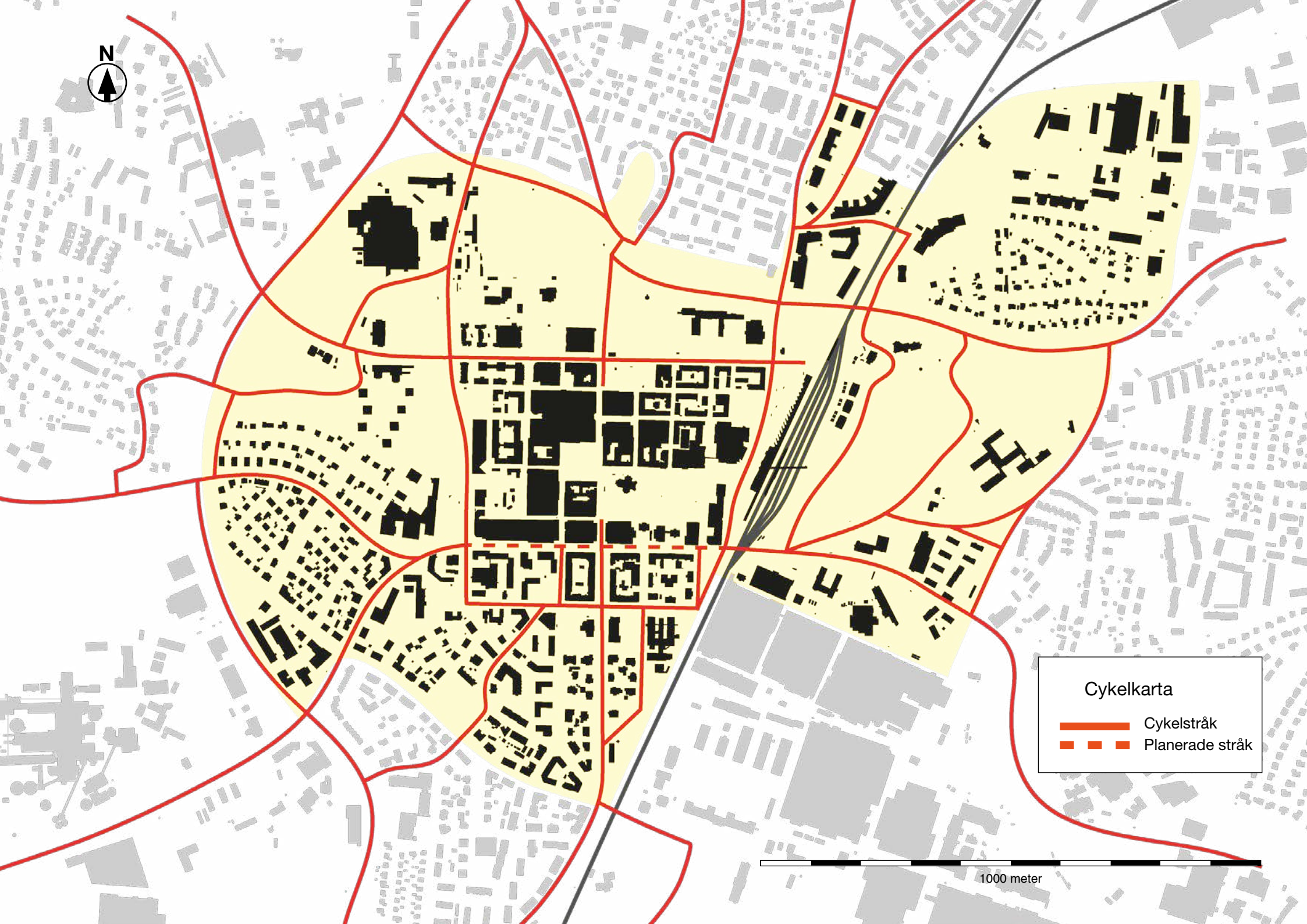
Cykel är ett smidigt transportsätt och har minimal påverkan på klimatet samt bidrar positivt till stadslivet. Den lokala påverkan i form av buller och utrym-meskrav är också litet. I Skövde är det ett vanligt sätt att ta sig till jobbet. Runt 30 procent cyklar till jobbet, vilket får anses högt.

Cykling främjar både miljö och hälsa.

Cykel är ett hållbart färdmedel som har stor potential att ersätta en del av de korta bilresor som kan betraktas som onödiga. På grund av Skövdes storlek är cykel det alternativ till bilen som framförallt kan betraktas som rimligt. För att det ska lyckas krävs att cykelns konkurrenskraft gentemot bilens ökar, vilket bland annat kan åstadkommas med ett sammanhängande och gent cykelnät.

Skövdes cykelnät bildas av ett antal länkar som antingen utgörs av gång- och cykelvägar eller cykling i körbanan. Cykling i körbanan kan längs vissa gator vara att föredra medan det längs andra gator innebär

Cykelkarta

- Cykelstråk
- Planerade stråk

1000 meter

mindre god tillgänglighet och trafiksäkerhet. Skövdes gång- och cykelvägnät är väl utbyggt inom tätorten. Vissa felande/saknade länkar finns dock fortfarande. Vid planeringen av nya bostadsområden är utgångspunkten att dessa ska knytas till det befintliga gång- och cykelvägnätet. En strävan är att utveckla huvudcykelvägnätet så att stadsdelar knyts ihop på ett bra sätt.

Gångtrafik

Att färdas till fots främjar både den egna hälsan och ger ingen negativ inverkan på klimatet.

Tidigare har gångtrafik betraktats tillsammans med cykeltrafik men i takt med att man har insett fördelarna och skillnaderna i dessa två trafikslag börjar man skilja dem åt. Gångtrafiken bedöms kunna tillgodose en större del av transportbehovet idag.

I trafikstrategin beskrivs hur gångtrafiken kan bidra till att öka attraktiviteten i stadsmiljön. Att prioritera gångtrafiken i dessa miljöer kan även öka handelsattraktivitet. Torg, gröna platser, förgårdar och gator behöver frigöras från parkering för att de som lever, arbetar och vistas i centrum ska uppleva Skövde centrum som attraktivt.

Biltrafik

Bilen är, mycket tack vare efterkrigstidens planeringssideal, det färdmedel som ger störst flexibilitet. På grund av det väl utbyggda gatunätet är man mindre beroende av avstånd och central lokalisering av handel och service. Skövde som stad får anses som lättillgänglig med bil och även stadskärnan har god tillgänglighet trots sin täta karaktär.

För arbetsresor står bilen för 48 % av männens resor och 39 % av kvinnornas. Biltillgängligheten är god i såväl centrum som i kringliggande bostadsområden och handelsområden. Den relativt utspridda staden med marknära bebyggelse i stadens perifera stadsdelar leder till stora avstånd för resor till fots och med cykel.

Enligt funktionsindelningen av Skövdes bilvägnät (se karta) ska de röda länkarna i biltrafiknätet användas vid genomfart och infart, vilket till stor del sker. För vidare infart till Skövdes centrum används någon

av de tre tvärgående blå länkarna, Nolhagavägen, Hjovägen eller Varnhemsgatan– Kungsgatan–Kavelbrovägen och det är också i korsningar längs dessa tvärgående länkar som majoriteten av framkomlighetsproblemen för biltrafik har identifierats. Den tvärgående infarten med störst trafikflöden är Hjovägen. Det beror dels på att den leder till Skövdes centrum och dels på att den trafikeras av viss genomfartstrafik från väg 49.

Väg 49 som passerar Skövde i öst-västlig riktning är problematisk för centrum då en stor del av trafiken passerar genom centrum eftersom den sträckan är avsevärt kortare än sträckning söderut via Fabiansrondellen. All trafik passerar idag Hallenbersrondellen som vid vissa tider är överbelastad.

De senaste årens expansion i Skövde tätort med framförallt utökad handel har fått effekt på hur trafiksituationen upplevs. Ett ökat tryck på gator kring centrum och vid externa handelsområden har medfört tidvis köbildning. Detsamma gäller även vid vissa viktiga knutpunkter som exempelvis Mariestadsvägen/Majorsgatan (Mörkekorset) och Hasslumsvägen/Hjovägen.

Källa: Trafikstrategi, Skövde kommun

Parkeringsstrategi (befintlig)

Parkeringen skapar tillgänglighet till staden och är en del av Skövdes trafiksystem. Utformningen av parkeringen ska ge stöd åt önskad stadsutveckling. Parkering ger tillgänglighet men är utrymmeskrävande och påverkar stadens egenskaper. Parkering i stadskärnan måste därför avvägas mot andra nyttigheter. För att hushålla med mark och andra tillgångar är strategins huvudinriktning därför att tillgängligheten genom parkering ska öka för dem som gagnar Skövdes utveckling och minskas för dem som har andra alternativ för sina resor eller transporter.

Angöring och ärenden till stadskärnan prioriteras med korta gångavstånd och måttliga avgifter och avvägda uppställningstider. Boende och verksamma – i stadskärnan visas till samnyttjade parkeringsanläggningar på rimligt avstånd till Skövde stadskärna. Den parkering som prioriteras och byggs i stadskärnan bör vara väl sammanlänkad med Skövde stadskärna så att stadskärnans attraktion stärks. Torg, gröna platser, förgårdar, gator mm behöver frigöras från parkering för att de som lever, arbetar och vistas i staden ska ges möjligheter till en sund situation och för att Skövde ska kunna utvecklas som en attraktiv stad.

Befintliga parkeringsanläggningar

Hermod, Sandtorget, Slepner och Stadshusparken är kommunens större parkeringsytor i stadskärnan. Direkt utanför stadskärnan finns exempelvis p-ytorna

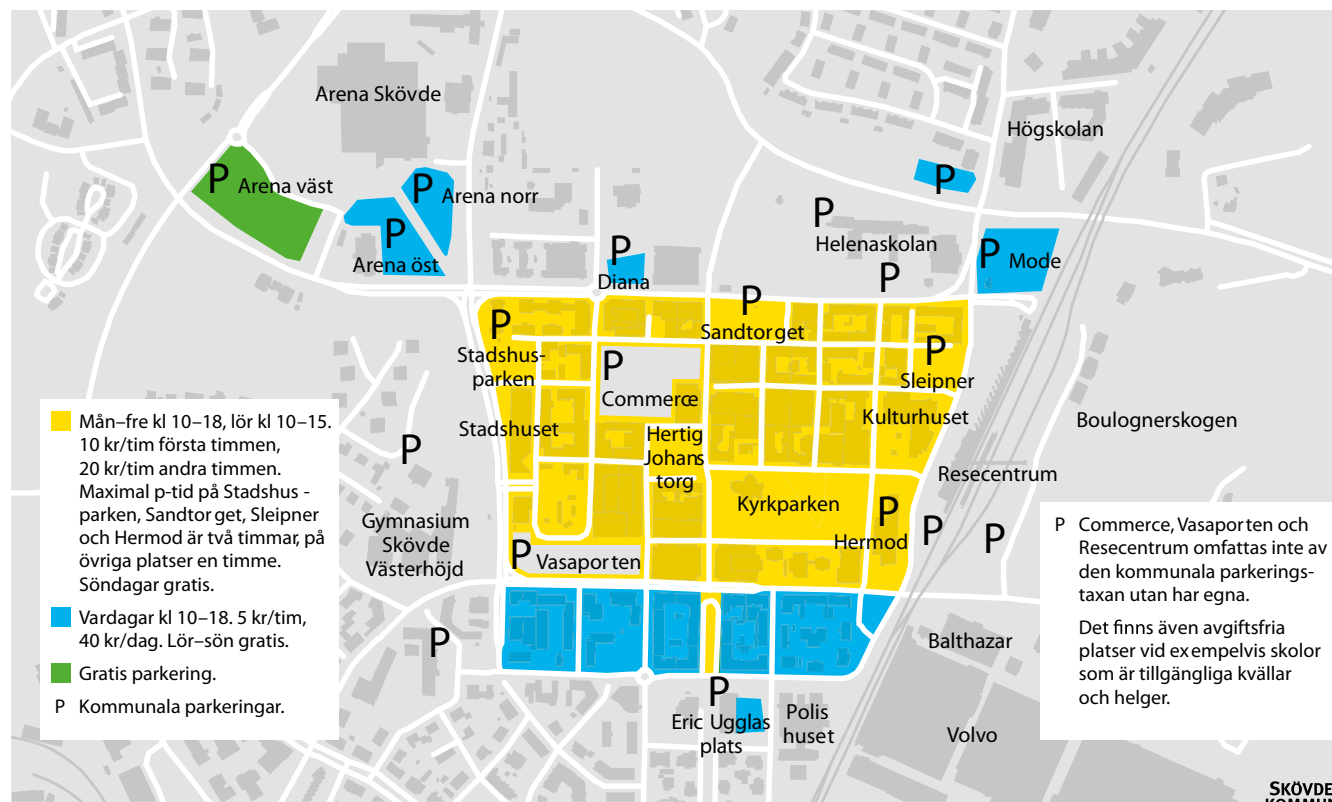
Arenaområdet och Mode. Det finns fler parkeringsmöjligheter än de som kommunen erbjuder. Till exempel har Commerce och Vasaporten, Citys två köpcentra, parkeringshus för sammanlagt omkring 1100 fordon. Enligt undersökningar har de två stora p-husen endast en genomsnittsbeläggning på 55 %.

Trafik på Rådhusgatan.

Ytan för **markparkering** i centrala Skövde motsvarar ett **Boulognerskogen**.

Parkering i centrum. Källa: Skövde kommun

Stadsliv

Stadsliv är ett mångsidigt begrepp som inbegriper allt från hur människor konsumerar till hur de rör sig i stadsrummet. I praktiken handlar det om hur människor använder och upplever staden. Den sociala dimensionen har på senare tid fått ökad uppmärksamhet i stadsplaneringen. I slutändan är det i användningen och upplevelsen av staden som hållbarheten prövas.

Handel och vardagsliv

En av de viktigaste kvaliteterna i centrala Skövde är funktionsblandningen. Centrum utmärks av en balans mellan bostäder, arbetsplatser och kommersiella verksamheter som bidrar till att skapa levande och trygga miljöer dygnet runt. I den framtida utvecklingen av centrumområdet finns ett stort intresse av att bevara och bygga vidare på den blandade karaktären.

Handeln och det kommersiella innehållet är en viktig del av centrumets dragningskraft och därför också en viktig källa till stadsliv. I en attitydundersökning från 2013 uppger 51 % av de intervjuade att de handlar i centrum i första hand. En annan undersökning visar att det finns utrymme för förbättring vad gäller det kommersiella utbudet i stadskärnan. Fler butiker och större variation efterfrågas. I jämförelse med mer perifera och storskaliga handelsplatser som Stallsiken och Elins Esplanad är just variationen och de mer unika butikerna stadskärnans styrka. Handeln i city

har haft positiva siffror de senaste åren men ökningen har inte varit lika kraftig som i kommunens externa handelsområden. Konkurrenten har hårdnat såväl i Skövde som i andra orter och om centrum ska stå sig i konkurrensen är innehållet och kvaliteten avgörande. Ett mer generöst och enhetligt öppethållande skulle öka centrumets konkurrenskraft.

En annan viktig källa till stadsliv är vardagslivet som uppstår i miljöer där det bor människor. Befolkningsutvecklingen i centrum har varit relativt stadig under senare år och mellan åren 1985-2009 har antalet invånare i centrum fördubblats. Fler boende är inte bara gynnsamt för utvecklingen av handel och service utan bidrar också till tryggheten och folklivet i närmiljön. Gruppen 18-24 är den åldersgrupp som ökat mest under de senaste åren. I gällande ålderskategori har antalet invånare i centrum mer än tredubblats mellan åren 1985-2009, mycket på grund av nya studentbostäder. I utvecklingen av staden finns det således anledning att ge ökad hänsyn till den här gruppens behov och livsstil. Unga är exempelvis en grupp som cyklar i stor utsträckning vilket ger anledning att stärka kvaliteten i stadens cykelnät.

En viktig faktor som bidrar till attraktiva boendemiljöer är närheten till dagligvaruhandel. I centrum, där bilinnehavet är förhållandevis lågt, bör vardagsfunktioner såsom mataffärer och apotek kunna nå

till fots. Med det som utgångspunkt kan utbudet av dagligvaruhandel i centrum behöva utvecklas.

Mötesplatser

Förutom att vara kommersiella knutpunkter har städernas centrum också en social och samlade funktion. För att centrum ska kunna vara en öppen och integrerande plats för alla är det viktigt med icke-kommersiella träffpunkter utan krav på konsumtion.

Stadskärnan är Skövdes mittpunkt och en av stadens naturliga mötesplatser. Offentliga platser såsom Hertig Johans torg, Sandtorget, Kyrkparken och Helensparken är några av stadens viktigaste träffpunkter. Hertig Johans torg, i hjärtat av Skövde, är stadens mest representativa mötesplats med torghandel och andra arrangemang. Attitydundersökningen från 2013 visar att Hertig Johans torg, Commerce och Rådhuskaféet är de populäraste mötesplatserna i centrum. Ett av cityföreningens mål för stadskärnan är att verka för fler attraktiva mötesplatser i utomhusmiljön. Fler sittplatser är en av förbättringarna som efterfrågas. Hertig Johans torg och Sandtorget där den senare domineras av en parkeringsplats har idag helt olika attraktionskraft. Med en annan utformning skulle Sandtorgets roll som mötesplats kunna förstärkas, och bilda en naturlig koppling mellan å ena sidan Staketgatan och Garpaparken och stadskärnan.

Offentliga institutioner såsom Sankta Helena kyrka, Skövde kulturhus, Stadshuset och Resecentrum är också viktiga mötesplatser. Förutom att det bör finnas en bredd i utbudet av platser som tar hänsyn till människors olikheter är det också positivt om det finns platser som är samlande och generationsöverskridande. Biblioteket i Skövde är ett exempel på en sådan mötesplats. Det är också viktigt att det finns mötesplatser så väl inne som ute som kan nyttjas året runt. Commerce och Resecentrum är exempel på positiva inomhusmiljöer.

Vidare är stadens parker och grönområden viktiga mötesplatser. Boulognerskogen, Kyrkoparken och Garpaparken är de mest välbesökta parkerna enligt Tekniska förvaltningens undersökning. Samtidigt visar undersökningen att parkerna främst används som kommunikationsled och för promenader och inte så mycket för lek och samvaro. I rapporten *Intentioner för Skövdes parker och grönområden* identifieras behovet av en värdering av kvalitén i stadens centrala parkområden. En undersökning som gjorts i samband med målarbetet för stadens parker visar att besöksantalet i Skövdes parker minskat mellan åren 2006 och 2012. Nedgången i besöksantalet indikerar att attraktiviteten i stadens parkmiljöer behöver stärkas. Ett mål är att skapa en mer differentierad parkmiljö, med olika ytor och funktioner för olika användare.

Foto från Uppsala som visar hur gatumark används för stadsliv.

Trygghet

Den övergripande trygghetsbilden i Skövde City är god. Däremot finns det enskilda platser i Skövde, liksom i alla städer, där trygghetsituationen kan förbättras. Det finns stora skillnader i människors upplevelse av hot och målet bör vara att alla ska känna sig trygga att röra sig i centrum, även under kvällstid.

Under en trygghetsvandring i maj 2013 identifierades ett antal platser där trygghetsupplevelsen behöver stärkas. Det gäller Pentaporten, SJ:s långtidsparkering, Volvohuset, Boulognerskogen, studentbostäderna samt gångtunneln mellan resecentrum och studentbostäderna. Boulognerskogen märktes ut som ett område som bör prioriteras, i synnerhet då många ungdomar passerar parken på väg till och från ungdomshuset Nyeport. Vidare framhölls övergångsstället vid Volvohuset/Nyeport samt gångtunneln vid Resecentrum/Mörkekorset som platser där behovet av insatser är särskilt stort. Vandrigen resulterade i slutsatsen att bättre belysning samt upprustning av stråken kan behövas i dessa miljöer. Parker och grönområden är sårbara platser ur trygghetssynpunkt. I Skövdes parkmål 2025 föreslås att man upprättar en belysningsplan för att förbättra trygghetsupplevelsen i stadens parker och grönområden.

En faktor som påverkar tryggheten och trivselen i stadsmiljöer är förekomsten av aktiva fasader. Ett kvarter, eller en byggnad, kan sägas ha aktiva fasa-

der om det finns lokaler i bottenvåningen med ett mer eller mindre utåtriktat innehåll. Den finmaskiga rutnätsstrukturen i Skövdes stadskärna skapar goda förutsättningar för den här typen av samspel mellan inne och ute. Centrala stråk som Hertig Johans gata och Rådhusgatan kantas av butiker och restauranger från början till slut. Fasaden utefter norra sidan av Hertig Johans gata är mycket aktiv och öppen, med undantag för kulturhuskvarteret. Denna för besökande mycket viktiga del kan säkert ges ett mer välkomnande intryck som poängterar både Kulturhuset och Hotell Billingen. Ju längre ut från mittpunkten, dvs. från Hertig Johans torg, man kommer desto lägre är andelen aktiva fasader. Lögegatan och Torggatan är exempel på gatumuljöer med en övervägande del slutna fasader. Dessa gator, eller gatupartier, blir som baksidor som kan upplevas som ödsliga och otrygga i förhållande till huvudstråken. Andra gator som skulle livas upp med ett mer kommersiellt innehåll är Långgatan, S:t Helenagatan, Kyrkogatan samt de södra delarna av Drottninggatan och Storgatan. Ytterligare platser i City där det till viss del råder brist på aktiva fasader är Arena-området och resecentrum. Arena-området nordväst om stadskärnan har ett något avskilt läge med en stor obebyggd yta framför själva arenan. Bristen på bebyggelse innebär få fasader, och därigenom också få verksamheter, i miljön. Detsamma gäller miljön runt Resecentrum. Stationen i sig har visserligen en lång öppen fasad mot gatan men norr och söder om stationen, samt på andra

sidan bangården, saknas strukturer med stadsmässigt innehåll.

Tillgänglighet

Tillgänglighet handlar om närhet och kontinuitet men också om kvalitén i miljön. Den täta strukturen i Skövdes stadskärna gör det lätt för människor att ta sig mellan olika målpunkter. Det är endast ett par minuter från Resecentrum, en av Skövdes viktigaste målpunkter, till stadens hjärta Hertig Johans Torg. Centrala och tillgängliga stråk som Hertig Johans gata och Rådhusgatan binder ihop innerstaden i samtliga riktningar. Däremot är kopplingarna till områden som ligger utanför stadskärnan inte lika självklara. Arenaområdet, Högskolan och Boulognerskogen ligger alla inom nära avstånd från stadskärnan men de kan ändå upplevas som något fränkopplade. Det har dels med fysiska barriärer att göra, närmare bestämt de vägar och järnvägsspår som omger stadskärnan, men det kan också ha med bristande tydlighet att göra. Tydlighet syftar i det här fallet på orienterbarhet och överblickbarhet i miljön.

SCB:s medborgarundersökning visar att gator samt gång- och cykelvägar (med fokus på säkerhet, belysning och underhåll) är ett område som bör prioriteras för att höja kommunens nöjdhetsindex. Fler gångfartsgator är något som efterfrågas. Ett sammanhållet och trivsamt gatunät som uppmuntrar folk att gå och cykla skulle innebära mindre genomfartstrafik, och

därigenom mindre trafikbuller och olyckor i centrum. Att planera för intressanta upplevelser längs med gång- och cykelstråken är ett sätt att uppmuntra positiva flöden.

Identitet

En plats identitet handlar både om karaktären och bilderna av platsen. Identiteten blir positiv när människor känner stolthet och delaktighet i förhållande till sina levnadsmiljöer, men också till varandra.

I Skövdes vision 2025 anges att Skövde regionen ska präglas av mångfald, tolerans och nyfikenhet. Det förutsätter en levande stadsmiljö där alla känner sig välkomna. Platser som vi kan dela med vår omgivning och ta till oss som ”våra platser” skapar tillit och trygghet. Sådana platser är inte bara viktiga för integrationen utan ökar sannolikt också förutsättningarna för att ett område eller en stad får en positiv identitet. Centrum är en viktig samlingsplats för Skövdeborna, men också för besökare. För att förbli den självklara mötespunkten i Skövde är attraktiviteten och unikteten i centrummiljön avgörande.

För att undersöka hur centrum uppfattas har kommunen gjort en attitydundersökning. Av de som deltog i attitydundersökningen ansåg drygt 50 % att Skövde centrum är ganska trivsamt och 17 % ansåg

att det är mycket trivsamt. De mest återkommande orden när de fick beskriva Skövde centrum var: trevligt, mysigt, shopping, stort och lagom. Den spontana bilden av centrum är således övervägande positiv, dock med visst utrymme för förbättring. Svaren i de undersökningarna som gjorts handlar ofta om önskemål om fler parkeringsplatser, ett större utbud av butiker samt mer centrala aktiviteter/evenemang som bidrar med liv och rörelse.

Hertig Johans torg.

Barnperspektiv

Att se på staden utifrån barnens perspektiv har blivit allt vanligare i planeringssammanhang. Sveriges riksdag har tagit beslut om att barns rättigheter ska beaktas i alla samhällets verksamheter, det gäller också i utformningen av staden. Följande avsnitt lägger således särskilt fokus på barnens och ungdomarnas perspektiv.

Mötesplatser för unga

Som nämnts är centrum det område i kommunen där barnantalet väntas öka mest enligt prognoser. Det innebär i sin tur att behovet av centralt belägna funktioner för barn ökar. I avsnittet Service och verksamheter behandlas utbudet av grundläggande

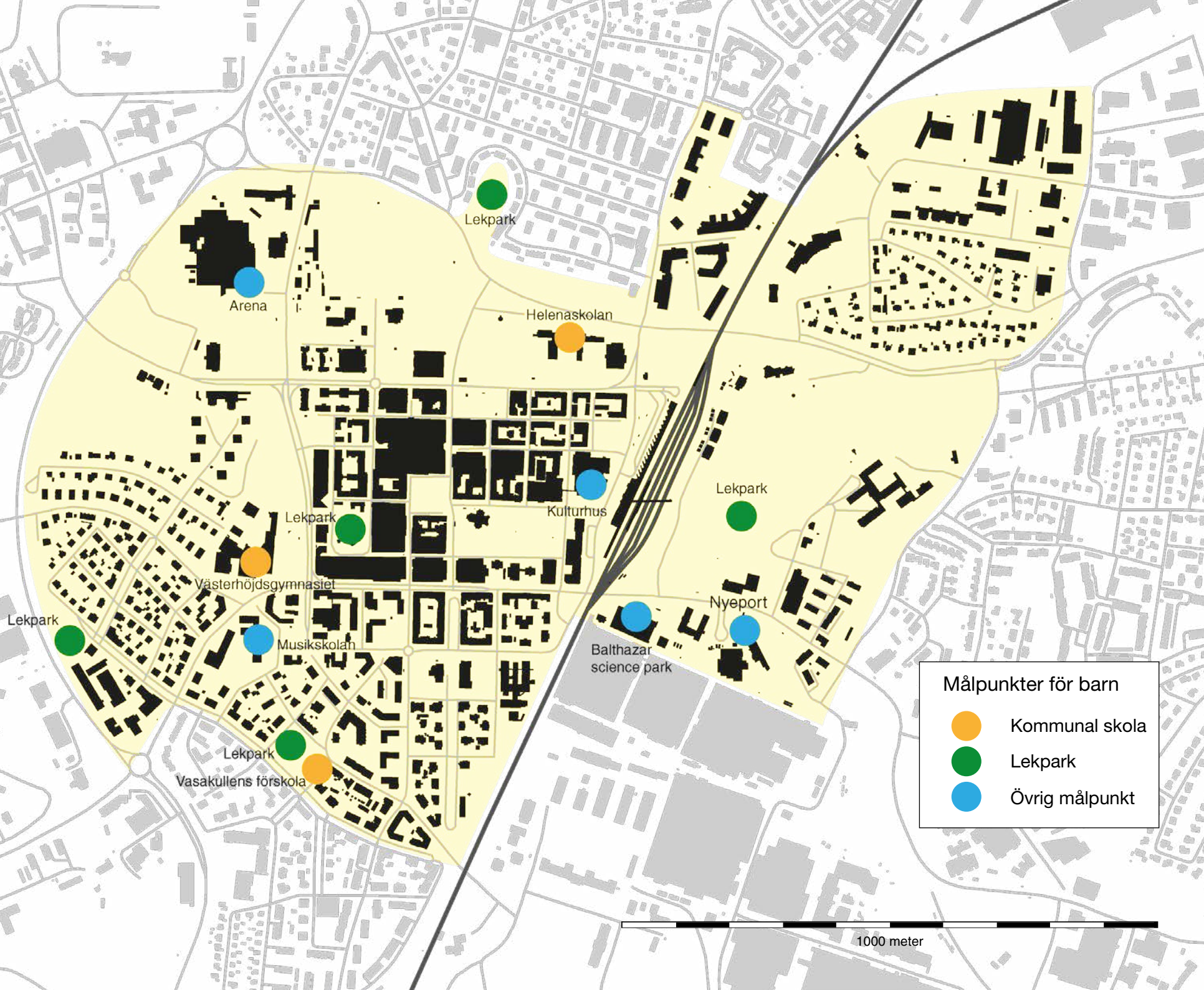
funktioner som skolor och förskolor. Men barn och ungdomar behöver också andra platser att mötas på. Det är viktigt att åtminstone några av dessa platser är neutrala och öppna för alla så att barn och ungdomar med olika bakgrunder och från olika delar av staden får möjlighet att mötas.

Fler barn kommer på sikt att bo i centrala Skövde.

Skövde erbjuder flera mötesplatser och aktiviteter för barn och ungdomar. I april 2013 öppnade Nyeport, även kallat Ungdomens och Möjligheternas hus, där ungdomar mellan 13-25 år kan träffas och delta i olika aktiviteter, ordna evenemang eller bara hänga. Som mötesplats är Nyeport flexibel och tillåtande och ungdomarna själva har stor möjlighet att påverka verksamheten. I närheten av Nyeport ligger också Balthazar science center som är ett samarbetsprojekt mellan Skövde kommun, Högskolan i Skövde och näringslivet. Idén är att centrat ska fungera som ett komplement till förskolor och skolor genom att erbjuda alternativa lärmiljöer. Det ska också vara en mötesplats där besökare i alla åldrar får upptäcka, interagera och reflektera över olika naturvetenskapliga fenomen, tekniska innovationer och aktuella samhällsfrågor.

Parker och lekplatser är också en viktig mötesplats för unga. I kommunens målarbete för Skövdes parker och grönområden uttrycks ett behov av att utveckla lek- och vistelsemiljöer för barn och ungdomar i olika åldrar. Fler lekplatser är något som efterfrågas av

Målpunkter för barn

- Kommunal skola
- Lekpark
- Övrig målpunkt

invånarna. För övrigt har Skövde få inslag i utemiljön som riktar sig till barn och ungdomar. Centrala platser att leka, åka skateboard, eller bara hänga på behöver bli fler. Barn vill inte bara leka på lekplatser, de leker överallt. Inslagen som riktar sig till barn kan med andra ord gärna integreras i stadsmiljön, exempelvis i form av konst eller interaktiva detaljer. Barn i sig skapar ofta känslan av liv och en starkare närvaro i stadsrummet kan öka trivseln för alla invånare.

Närhet och säkerhet

Barn och ungdomar rör sig i större utsträckning i sin närmiljö än vuxna och närheten till vardagsfunktioner som skolor, lekplatser och fritidsgårdar har därför extra stor betydelse. Innan Nyeport öppnade fanns det ingen fritidsgård i centrala Skövde. Nyeport är med andra ord ett mycket positivt tillskott.

Det är också positivt att gymnasieskolorna har ett så pass centralt läge. Detta eftersom det ökar tillgängligheten till skolan men också för att det underlättar för ungdomarna att röra sig mellan skolan och olika aktiviteter.

Barn använder hela sin närmiljö till lek och är inte alltid uppmärksamma på trafiken. Det här ställer stora krav på säkerheten i trafikmiljön, i synnerhet i närheten av skolor och förskolor. Separering från biltrafik och hastighetssäkring av korsningspunkter är viktiga insatser. Att barn kan röra sig någorlunda fritt utan att alltid ha sällskap av en vuxen innebär en stor frihet både för barnen och för föräldrarna.

Perspektiv och delaktighet

Genom projektet Unga kommunutvecklare 2013 har ungdomar i Skövde fått en chans att få sin röst hörd. Projektet resulterade i tolv artiklar som kan förbättra Skövde utifrån ungas perspektiv. Två av dessa artiklar har tydlig koppling till fysisk planering nämligen Central park i Skövde! och Tryggare kan ingen vara, än Skövdes lilla barnaskara. Den första artikeln handlar om att göra Boulognerskogen till en mer attraktiv och användbar plats genom en handfull konkreta tips. Den senare handlar om behovet av att öka tryggheten för unga Skövdebor.

Projektet Unga kommunutvecklare är ett bra exempel på hur barn och ungdomar kan bli mer delaktiga i planeringen av staden. Artikel 8 Hallååå, jag vill påverka! i rapporten handlar om just det. Skövde behöver dock hitta fler verktyg och kanaler för att fånga ungas röster och lyfta fram barnperspektivet i planeringen av staden.

Aktivitet i Boulognerskogen.

Lekmöjligheter i staden.

Analys av bebyggelsekaraktärer

Centrala Skövde kan delas in i olika stadszoner beroende på omgivningarnas utformning och karaktär. Förutom bebyggelsens utformning påverkas karaktären av faktorer som avstånd och kontakter, vegetation samt landskapets nivåskillnader och utblickar påverkar. För att urskilja mönster och samband har en karaktärisering av de olika miljöerna eller zonerna gjorts.

Indelningen i olika zoner utgår från övergripande egenskaper och drag. Det finns inga exakta gränser mellan områdena och indelningen är således ganska grov. Med den reservationen kan centrumområdet delas upp i följande zoner; Rutnätsstaden-centrum,

Villastaden, Vasastaden och Södermalm, Västermalm och trakten kring, Nyströmskullar, Arenaområdet, Garpaparken, Högscoleområdet.

Rutnätsstaden – centrum

Stadskärnan med dess utformning som rutnätsstad ger en stark stadskänsla. Det är en plan som lyckats behålla gammalt och skapa nytt sida vid sida, utan att för den delen tappa sin karaktär - utom i vissa delar där kvarteren slagits samman, kontakter förlorats och småskaligheten försvunnit. Skövdes identitet ligger till stor del i den bevarade gamla kvarters- och tom-

tindelningen samt den relativt småskaliga bebyggelsen omgiven och knuten till grönska i form av alléer, esplanader, parker och vyer mot Billingen.

Rutnätsstaden saknar större nivåskillnader medan delar av de anslutande "stadszonerna" ligger på kullar, eller som Garpaparken i en grön sänka. Tyvärr har tydliga barriärer uppstått i vissa riktningar medan andra zoner är (eller har i alla fall potential att bli) bättre sammankopplade med kvartersstaden.

Villastaden

Gränsen mellan Rutnätsstaden och Villastaden brukar sägas gå vid Kungsgatan. Vad gäller stadszonernas karaktärer finns inga sådana exakta gränser. Så fortsätter exempelvis rutnätsstaden i anslutning till Drottninggatan ända ner till Skolgatan. Den centrumnära delen av Drottninggatan upplevs avslutas först framför Operan vid Eric Ugglas plats.

Zonen Villastaden är en mycket liten del som ansluter direkt till Operan, Tingshuset och Villagatan samt följer Drottninggatan söderut. Karaktären på denna del är en tydlig fortsättning på de rätvinkliga kvarte-

ren med friliggande stora stadsvillor i egen uppvuxen trädgård kring Drottninggatan – en vacker esplanad. Stadsvillorna är ofta mycket välarbetade, innehåller flera lägenheter och ger ett varmt intryck, ofta i skalan rött mot gult och ljusgrått mot vitt.

Vissa tomter kantas av låg häck mot gatan medan andra ligger i gatuliv. Villastadens karaktär av fristående byggnadskroppar i trädgårdsmiljö känns öppen och genuin. Denna känsla präglar stora delar av bebyggelsen här i sydväst även om kvartersform och gatustruktur varierar.

Vasastaden och Södermalm

Villastaden ligger i direkt anslutning till Vasastaden, en zonindelning i detta läge beror av de olika gatumönster som präglar delarna. Vasastaden är en mjuk organisk trädgårdsstad som tar vara på de nivåskillnader som börjar uppträda här i sydväst. En central esplanad – Vasagatan, variation i gatubredd och ett mer slingrande gatusystem med ojämna kvartersformer ger denna zon en specifik karaktär. Det varierande gatusystemet gör att öppna platser i vägkorsningar, exempelvis Vasaplan, blir små "torgytor" av olika form. Här möts två Esplanader och Storgatan i en viktig kontaktpunkt mot öster. Vid vissa platser har dessa torgytor poängterats med en mer imponerande byggnad. Kullar och höjder har lämnats till park och lek.

Bebyggelsen här ger även den intryck av att bestå av relativt stora stadsvillor i trädgårdsmiljö, dock mindre homogen genom inslag av flerbostadshus - ofta i form av större villor eller kortare längor runt tre våningar med sockel och sadeltak. Området är fortfarande luftigt men något kompaktare än Villastaden. Söderut i Södermalm övergår stadsvillabebyggelsen helt i flerbostadshus, ofta murade. Den varma färgskalan överväger i denna zon.

Skövde fortsätter här i sydväst att vara den gröna staden med vacker vegetation på tomtmark och gröna gemensamma ytor i parker/lekplatser och esplanader.

Bebyggelseexempel här kan vara stora kontraster - de två välarbetade äldre förhållandevis mäktiga ljusa putsade byggnaderna väster om Vasaplan ligger i samma zon som villor och gårdsbebyggelse av förrådskaraktär. De ovan nämnda flerbostadshusen i tre våningsplan med ett eller två trapphus ger även de en mänsklig skala och trivsamt karaktär till området. En medveten följsamhet med bebyggelse i gatans riktning skänker ett lugn över den omväxlande miljön.

Västermalm och trakten kring Nyströms kullar

Övergången mellan Vasastaden och denna zon markeras av den mycket strategiskt placerade gymnasieskolan som avslutar Skolgatan i väster. Denna bebyggelse kring Wennerbergsgatan har en enhetlig och väl överensstämmande karaktär - friliggande byggnader i kuperad miljö uppförda i relativt mörkt rött tegel. Här påverkar nivåskillnaderna gatumiljön mycket positivt med backar och goda vyer. Västermalm tar vid nordväst om Kungsgatan/Varnhemsgatan. Trädgårdsstaden fortsätter in i denna zon, nu mer påtagligt eftersom välhållen villabebyggelse från olika epoker dominerar området.

En central esplanad – Alströmersgatan som leder från Vasagatan upp till Nyströms kullar – binds samman med kvarteren i området med ett småskaligt gatunät. En mycket medveten byggnadsplacering utefter ga-

torna, som markerar gatuhörn och riktning utmärker området söder om Södra Bergsvägen. Norr härom fortsätter trädgårdsstaden mer som friliggande byggnader i trädgårdar.

Närmare Västermalm

En väsentlig känsla i denna zon är den mänskliga skalan, byggnader kan vara större stadsvillor medan gatan har en bredd som väl ansluter till de omgivande trädgårdarna och inte är överdimensionerad. Dock har de anslutande vägkorsningarna i områdets ytterkanter tappat sin platskänsla och övergått i korsningar med bilens radier som måttstock.

Villaexempel kan vara både de ljusa mäktiga putsade äldre stadsvillorna i gathörn och de mindre mer småskaliga, välhållna villorna i två plan och funkisanda som dyker upp vid mindre gator inne i kvarteren. Bebyggelsen domineras av varma puts- och tegelkulörer med bruna inslag samt trä- och puts i ljust grått till vitt.

Övergripande och nära trakten kring Nyströms kullar

Här på slutningen väster om centrum ligger Västerhöjdsgymnasiet. Ett mycket vackert läge, vilket även gäller bebyggelsen uppe vid Alströmersgatans norra ände. Stor hänsyn har tagits till den vackra parken vid Nyströms kullar då de äldre punkthusen i tre våningsplan med suterrängplan placerats direkt i an-

slutning till naturmarken väster om Alströmersgatan. Den vackra gröna parkmiljön i utsiktsläge på en topp är en krävande förutsättning att komplettera med bebyggelse. Just i detta fall känns lösningen vara den absolut rätta med dessa välbevarade och välstuderade punkthus. Fler punkthus, upprustade äldre och i modern tappning, möts här. Dessa tar dock inte samma hänsyn till den mark de ansluter till.

Arenaområdet

Området kring Arenan är idag ofärdigt, vilket gör att Arenan upplevs ligga längre från centrala Skövde än den egentligen gör. Helt plan mark och goda kontakter ger detta aktivitetscentrum goda möjligheter att i framtiden knytas bättre samman med omgivande bebyggelse och centrum. Förutom det diagonala stråket till Arenan är marken i princip orörd – dvs. saknar bebyggelse – varför framtida lösningar förhoppnings-

vis kan låta kvartersstaden växa fram till Arenan, och denna blir en del av centrum.

Garpaparken och bebyggelsen norr om Staketgatan

Vid Sandtorget mynnar det centrala stråket Rådhusgatan ut. Detta stråk fortsätter sedan norrut in i Garpaparken sedan det korsat Staketgatan. Här på norra sidan av Staketgatan upplevs den centrala rutnätsstaden avslutas, trots en välkomnande äldre

turistbyrå, vacker park, Sandtorgets öppenhet och platsens många möjligheter till god kollektivtrafik. Kanske ger Staketgatans visuella bredd i väster en felaktig skala – en känsla av att de gående ej längre prioriteras. Parken är en mycket attraktiv tillgång till staden och kan i framtiden ges större möjlighet att bli en central grön oas – en självklar avslutning av Rådhusgatans stråk och allé i anslutning till ett aktivt Sandtorget. Garpaparken binder även samman öster/högskoleområdet och centrum.

Exempel som gör denna del något avskild från staden är den starkt trafikerade Staketgatan liksom gatans i viss mån ”trasiga” gaturum - på dess norra sida väster om Skaraborgs Allehanda. Här gränsar gångvägen till en brant slänt ner mot parkering, gaturummet skulle kunna förbättras genom att slutas till. Bebyggelse i detta centrala läge ger förutsättning för både rörelse, nyfikenhet och möten om gatuplanet rymmer verksamheter som vänder sig till allmänheten och fasader glansas upp.

Högskoleområdet

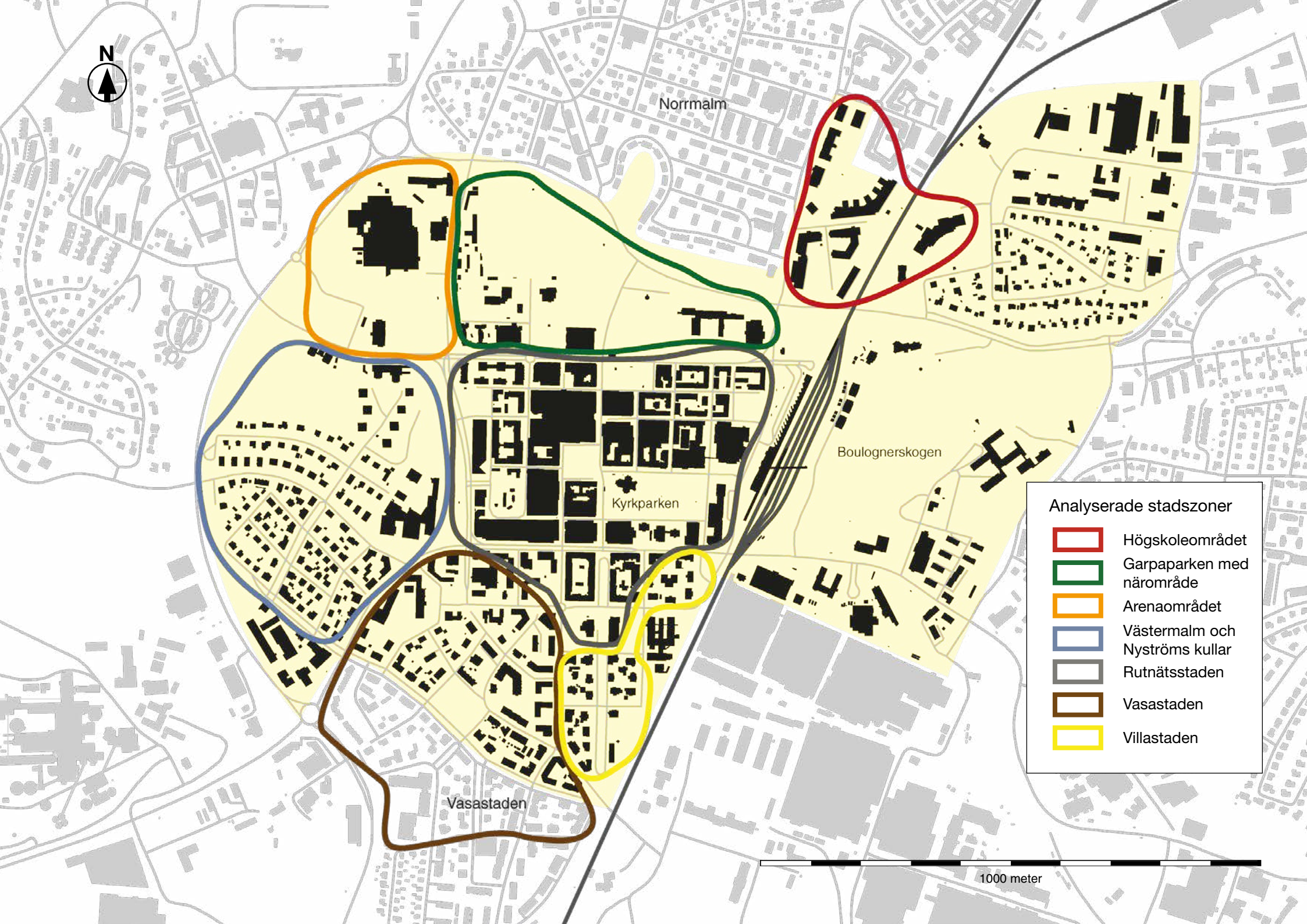
Väl inne i detta område är den bilfria miljön bland de äldre regementsbyggnaderna, kompletterad av ny högskolebyggnad, mycket levande och trivsamt. Gult tegel och gul puts kring park präglar den centrala miljön, luftigt och ljust med historisk anknytning. Denna känsla upplevs ej från stationen och rutnätsstaden. Livet försiggår inom Högskoleområdet. Byggnaderna mot söder har en helt annan mörkare försiktig karaktär i rött tegel, utan historiens livgi-

vande nyanser och en avsaknad av inbördes hierarki. Denna zon ligger tydligt inramad av vägar och växer ut mot andra sidan järnvägen i medveten tunnelpassage med god anslutning. Från rutnätsstaden upplevs varken huvudbyggnad, entré eller den stolthet och det liv man kan känna när staden har en högskola.

Gatorna kring rutnätsstaden har övertagits av biltrafiken, detta känner man av särskilt i hörnen/korsningarna. Hela Skövde skulle ha glädje av att bindas samman i dessa lägen, så att korsningarna både visuellt och praktiskt fungerar fint även för gående och cyklister. I detta nordöstra hörn dominerar marken helt av biltrafik och parkering. Förhoppningsvis kan framtiden visa att Högskolan växer in mot rutnätsstaden, idag finns här alla möjligheter eftersom platsen än ej är bebyggd. Det finns många olika sätt att se på både planering och bebyggelse inom Campusområdet. Exempelvis är den södra gården helt öppen mot järnvägsstation och trafikerad Hjöväg, medan områdets inre är samlat kring lugna gemensamma parktytor. Här finns både undervisningslokaler och bostäder – den sammanbindande länken är studenterna!

Högskolan i Skövde vid Mörkekorset.

Norrmalm

Kyrkparken

Boulognerskogen

Vasastaden

Analyserade stadszoner

- Högscoleområdet
- Garpaparken med närområde
- Arenaområdet
- Västermalm och Nyströms kullar
- Rutnätsstaden
- Vasastaden
- Villastaden

1000 meter

Stadsrumsanalys

Stadsrummets påverkan på människor är stor. Hur vi rör oss och upplever staden beror i mångt och mycket på hur staden är organiserad. Fastän upplevelsen ofta är undermedveten finns det sätt att analysera stadsrummets egenskaper och hur de påverkar oss.

En av de främsta metoderna för att analysera stadens form introducerades i en publikation från 1960 av den amerikanske arkitekten Kevin Lynch. Lynch identifierade fem olika strukturer som påverkar hur människor rör sig genom stadsmiljöer: stråk, gränser, områden, noder och landmärken.

En annan metod för stadsrumsanalys som tagits fram av den brittiske arkitekten Bill Hillier på 70-talet är space syntax. Den vanligaste användningen av space syntax är att studera integrationen i gatunätet, det vill säga hur väl gaturummen är kopplade till varandra. Detta bestämmer sedan i hög grad vilka gaturum som

upplevs som centrala och som således får ett naturligt flöde av människor.

Lynchkartering

För att analysera centrala Skövdes stadsrum har en Lynchkartering gjorts. Denna visar vilka strukturer som är viktiga i området och ger en bra bild av vad som är signifikant för Skövde.

Stråk

Det finns två tydliga stråk i centrala Skövde: Hertig Johans gata och Rådhusgatan mellan Staketgatan och Skolgatan. Dessa är välbesökta och är den bild man tydligast får av staden. Många av de andra strukturerna i analysen har tydliga kopplingar till dessa stråk.

Noder

I centrala Skövde har sju noder identifierats, varav tre är huvudnoder: Hertig Johans torg, resecentrum och

Sandtorget. Dessa är strategiska punkter i skärningspunkten mellan de två stråken (Hertig Johans torg) eller bytespunkter för färdmedel (Resecentrum och Sandtorget). De övriga fyra har ett strategiskt läge i staden och är korsningsnoder.

Gränser

Stora delar av analysområdets gräns utgörs av barriärer. Dels i form av Vadsbovägen, som delar områdena på var sida, och dels genom grönstråket i norr längs Majorsgatan mellan Badhusgatan och Stationsgatan, som delar Norrmalm och rutnätsstaden från varandra. Järnvägen skärmar också av i stor utsträckning genom att kräva undergångar för passage mellan öster och väster. Gränsen mot Volvos område upplevs även den som avskärmande.

Stationsgatan mellan Kungsgatan och högskolan vid högskolevägen är ett hinder för rörelse framförallt genom dess utformning med staket längs vissa sträckor

Billingen

Norrmalm

Arena Skövde

Vadsbovägen

Badhusgatan

Kyrkparken

Boulognerskogen

Volvo

Cementa

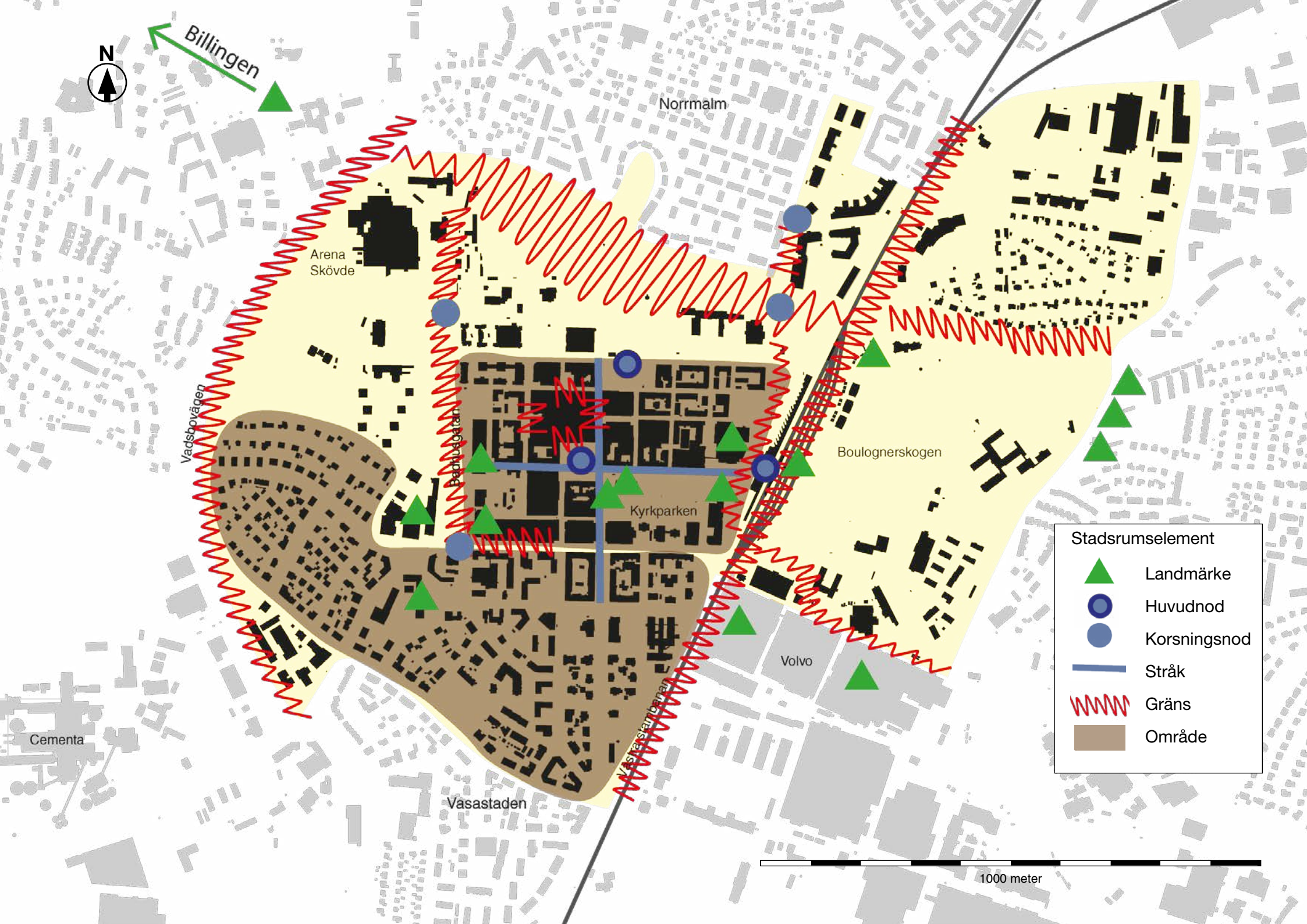
Vasastaden

Vasastanbrunn

Stadsrumselement

- ▲ Landmärke
- Huvudnod
- Korsningsnod
- Stråk
- ⚡ Gräns
- Område

1000 meter

och bristen på övergångsställen. Av samma anledning upplevs Badhusgatan mellan Kungsgatan och Majorsgatan där ibland trafiken är tung men framförallt är det bristen på övergångsställen och den allmänna utformningen som gör sträckan till en barriär. Även fortsättningen Badhusgatan/Kungsgatan blir en barriär på grund av parkeringshusets utformning.

Man kan även argumentera för att Commerce har byggt för fyra gator i staden som nu blir barriärer framförallt när varuhuset är stängt. Igenbyggnaden vid Hertig Johans torg gör att torget blir mer svåråtkomligt.

Områden

Två enhetliga områden med speciell karaktär har identifierats inom analysområdet: rutnätsstaden och delar av Södermalm, Vasastaden och Västermalm. Dessa två områden har var för sig ett uttryck som gör

att man känner igen sig och lägger märke till när man går utanför området.

Landmärken

Landmärken definieras som att de skiljer ut sig i betydelse och placering. När man orienterar sig i Skövde kan man använda sig av dessa och de gör att staden känns mer sammanhängande. Av de rent visuellt tydligaste landmärkena märker Billingen, centralstationen och studentskrapan ut sig. Dessa är viktiga referenspunkter att orientera sig efter i staden.

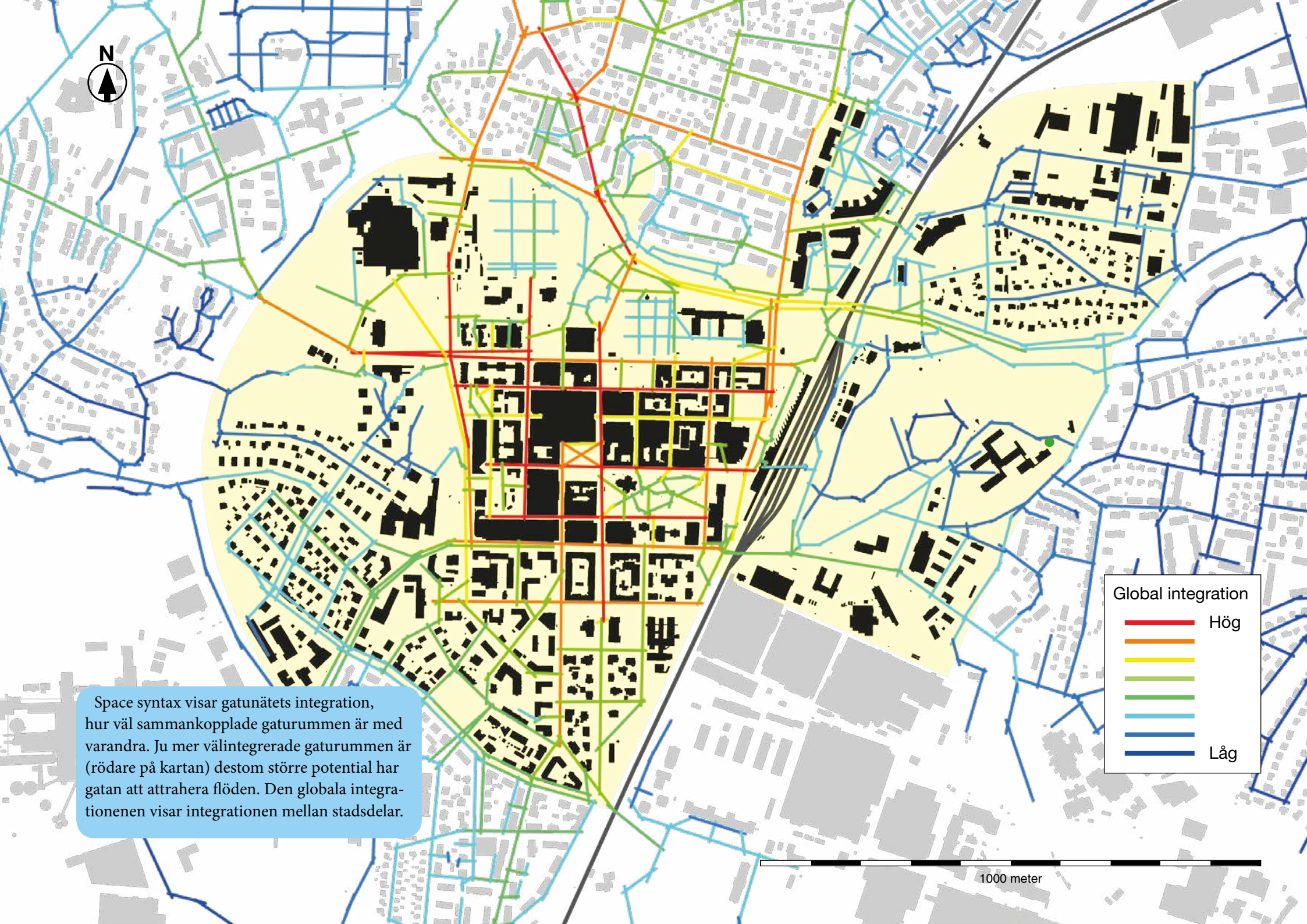
Space syntax

Gators relation till varandra påverkar i mycket hög grad hur människor väljer att orientera sig i en stad. Detta fenomen beskrivs inom space syntax som rumslig integration och de gator/stråk med hög in-

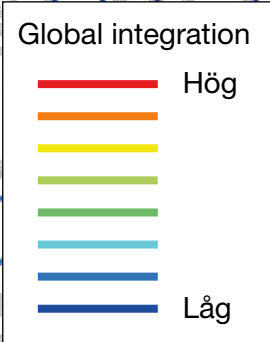
tegration motsvarar de gator/stråk som har potential för ett naturligt flöde av människor. Att stimulera den här potentialen genom att till exempel förlägga verksamheter vid de välintegrerade gatorna gör chanserna mycket större att verkliga flöden uppstår än om man förlägger samma verksamheter vid sämre integrerade gator.

De starkaste stråken i centrala Skövde är Hertig Johans gata och Rådhusgatan/Drottningsgatan. Dessa två har både stark en rumslig integration till både närliggande gator och resten av tätorten, samt har ett högt flöde av människor. På dessa stråk blandas människor som bor och jobbar lokalt kring gatan med människor från andra delar av tätorten och även utifrån staden och kommunen. Dessa förutsättningar har gjort att det är många verksamheter längs dessa stråk vilket i sin tur förstärker det faktiska flödet

Space syntax visar gatenätets integration, hur väl sammankopplade gaturummen är med varandra. Ju mer välintegrerade gaturummen är (rödare på kartan) destom större potential har gatan att attrahera flöden. Den globala integrationen visar integrationen mellan stadsdelar.

med destinationsbaserade förflyttningar. Torggatan har även den en stark rumslig integration till både närliggande gator och resten av tätorten men saknar verksamheter, förutom kring Sandtorget. Detta stråk hyser en stor potential att bli en central gata i centrum och är ett samlande stråk mellan Arenan och resecentrum.

Strategiska punkter

En strategisk plats i centrala Skövde är korsningen Badhusgatan och Staketgatan/Norra Bergvägen eftersom det är kopplingen mellan den klassiska rutnätsstaden och arenaområdet. Denna plats visar sig ha hög integration till övriga staden men på samma gång låg integration i det lokala sammanhanget. Det betyder förenklat att det är en välanvänd plats för förflyttningar mellan stadsdelar men att den inte är en naturlig del inom stadsdelen att förflytta sig längs och i detta fall blir arenaområdet inte en naturlig del av stadskärnan.

En annan koppling från rutnätsstaden som är strategiskt viktig är den mot högskolan, korsningen Stationsvägen/Mariestadsvägen och Hjovägen/Majorsgatan. Denna plats upplevs som en barriär och det naturliga flödet av människor går trögare. Däremot visar det sig att den rumsliga integrationen är hög till både de närliggande gatorna och resten av tätorten vilket ger god potential för naturliga flöden och en bättre koppling mellan högskola och rutnätsstaden.

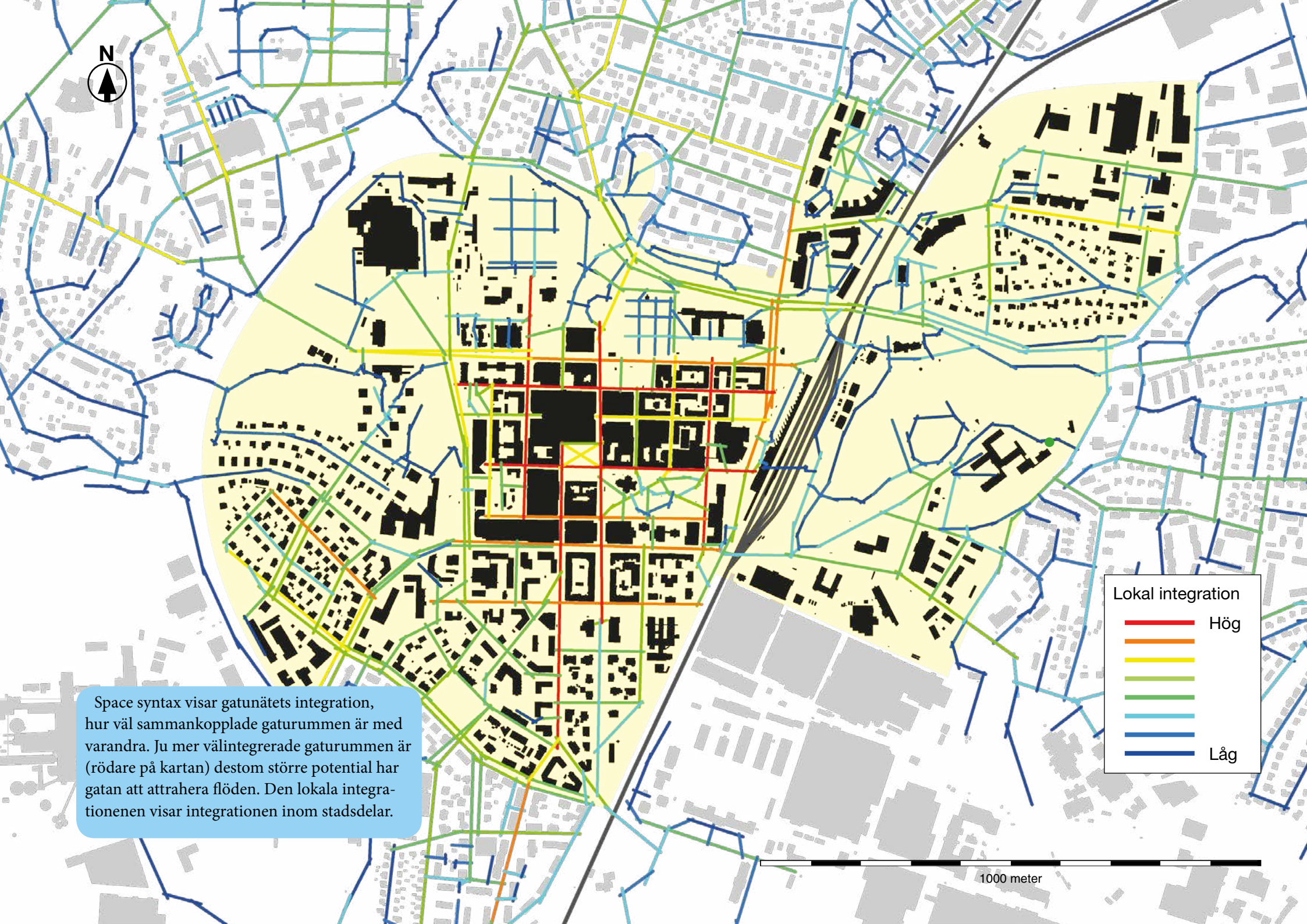
Högskoleområdet skulle alltså på ett naturligt sätt kunna integreras i stadskärnan.

Den i särklass mest centrala noden med god integration till gatunätet är korsningen Hertig Johans gata och Rådhusgatan, det vill säga Hertig Johans torg. Denna plats har rumsligt sätt en central roll både i det lokala sammanhanget och för hela Skövde stad.

Barriärer

Centrala Skövde har framförallt en stor barriär i järnvägen som skär genom planområdet. Det blir tydligt i analysen av den rumsliga integrationen att förutsättningar för naturliga flöden öster om järnvägen är betydligt sämre än väster om densamma. I väster är det Badhusgatan som går genom planområdet som en barriär mellan den traditionella rutnätsstaden och omkringliggande stadsbygd. Detta är främst på grund av trafiken och de få och krångliga övergångsställena.

Space syntax visar gatenätets integration, hur väl sammankopplade gaturummen är med varandra. Ju mer välintegrerade gaturummen är (rödare på kartan) destom större potential har gatan att attrahera flöden. Den lokala integrationen visar integrationen inom stadsdelar.

Lokal integration

- Hög
- Låg

1000 meter

Sammanfattande analys

Resecentrum som nod

En av Skövdes viktigaste tillgångar är stambanan med tillhörande resecentrum. En fortsatt utveckling av denna nod är avgörande för Skövdes framtid. Flödet av människor från resecentrum påverkar hela staden och gör platsen till stadens "hot spot". Ortsanalysen understryker betydelsen av att se resecentrum som en huvudnod i den framtida utvecklingen av de centrala delarna. Utvecklingen kring stationsområdet och stambanan kommer vara avgörande för hur väl områdena öster om järnvägen knyter an till övriga centrum.

Ta vara på Stadskärnans kvaliteter

Rutnätsstaden återspeglar Skövdes historia och är en viktig bärare av stadens identitet. Stadskärnan är med sin starka fysiska form och sitt blandade innehåll en klar styrka för planområdet. Innerstadsmiljön och centrumhandeln måste utvecklas och bli ännu mer attraktiv för invånare och besökare för att klara konkurrensen långsiktigt från stadens övriga handelsområden. Det råder idag brist på lokaler för handelsexpansion i centrala lägen. Stråk för handelsutveckling bör studeras. Det finns även en efterfrågan på fler kontorslokaler i centrum, främst i stationsnära läge.

Utveckla naturliga mötesplatser

Förutom att vara en kommersiell knutpunkt så har stadens centrum en social och samlade funktion.

Resecentrum är en viktig nod både lokalt och regionalt.

För att skapa stadsliv behövs öppna, integrerade och icke-kommersiella mötesplatser. Centrala Skövde behöver fyllas med aktiviteter som använder sig av stadsrummets torg, gator och parker. Stadens kultur- och evenemangsliv är oerhört viktigt för hur livfull en stad uppfattas. Det är människorna som skapar stadslivet och miljöerna måste därför inbjuda till aktiviteter.

Mötesplatser bör utvecklas där de har bäst förutsättningar att generera stadsliv. Exempel på detta kan vara att utveckla befintliga platser som inte används optimalt idag som t ex Kyrkparken och Sandtorget. Att anlägga en lekplats på en torgyta är exempel på hur man gör en etablerad mötesplats mer attraktiv för fler grupper. Utveckling av fler gångfartsgator där handeln och/eller kultur- och nöjesliv ser goda möjligheter för expansion är också bra exempel på hur stadsmiljön kan förändras till förmån för fler möten. Sist men inte minst så har parkerna i de centrala delarna en oerhört viktig roll som mötesplats och genom upprustning och ökad variation så kan de få stadsmiljön att blomstra i dubbel bemärkelse.

Mellanrummen en potential

Den stora svagheten i de centrala delarna finns i stadsstrukturen i form av de mellanrum som skapas mellan delområden i de centrala delarna. Mellanrummen som består av bland annat infrastruktur, parkmiljöer och stora markparkeringar, skapar en

barriäreffekt som kan upplevas som långa avstånd, otillgänglighet och/eller otrygghet. Detta kan dock vändas till en möjlighet då det finns en stor potential att förbättra kopplingen och minska barriäreffekten i dessa delar.

Studenter skapar livfullt centrum

Högskolan i Skövde är ytterst viktig för stadens attraktionskraft och närheten till stadskärnan och resecentrum är ett stort värde. Här finns en stor potential att arbeta med den fysiska strukturen genom att minska barriäreffekten mellan Högskolan och innerstaden samt Högskolan och resecentrum. Campusområdet borde kunna höja sin profil i stadsmiljön då området idag upplevs som anonymt för förbipasserande.

Gymnasieskolorna medverkar till ett flöde av ungdomar i staden. Bara de kommunala skolorna har ca 2300 gymnasieelever varav 40 procent pendlar in från andra orter. Sedan tillkommer ett flertal privata skolor som också medverkar till ett flöde av unga. Det är mycket sannolikt att flödet av ungdomar till Västerhöjdsgymnasiet är gynnsamt för stadslivet i stadskärnan.

Utveckla det gröna

I centrala Skövde finns fantastiska grönområden att slå vakt om. Slående är dock att många av stadens

gröna ytor upplevs som likartade och parkytorna känns ”förvaltade” utan att några större utvecklingsinsatser har skett på ganska lång tid. Det finns en stor utvecklingspotential i att skapa en ökad variation och ett större innehåll i parkytorna så att de kan utvecklas till rekreativa, variationsrika och lekfulla mötesplatser.

För de som bor i de centrala delarna har de gröna ytorna en ännu större betydelse. De parker som idag har flest boenden i sitt närområde är Tingshusparken och Stadshusparken. En så stor park som Boulognerskogen skulle behöva fler boende i sitt närområde för att bli tillräckligt välanvänd och upplevas som tryggare. Generellt så kan stadens parker utvecklas mer för barn och ungdomars olika behov.

Stadens träd gör sig påminda i parker, alléer och esplanader, som solitärer i gaturum och på torg. Förutom att träden skapar rik grönska och lummighet så är de en viktig del av stadsrummet där de skapar rumslighet och riktning. Stadens alléer/esplanader är mycket populära promenadstråk för de boende.

Ett mer barnvänligt centrum

Det finns en avsaknad av barnperspektiv i den fysiska miljön i centrala delarna och detta märks tydligast i stadskärnan. Lekplatserna är få och de som finns är endast lokaliserade till en grön yta. Spring- och bollek

finns idag endast i Boulognerskogen och Florakullen. En levande stadsmiljö bör kännas välkomnande för alla åldrar och en modern innerstad borde självklart erbjuda fler lekmöjligheter.

Rörelsestråk för ett rikare stadsliv

I innerstadsmiljön är gångtrafikanterna den viktigaste kundgruppen. De som har lämnat sin bil i ett parkeringshus, ställt sin cykel i ett cykelställ och promenerar omkring i stadsmiljön är de som bidrar mest till en attraktiv och levande stadsmiljö. Det är i gångfart som de viktigaste mötena äger rum. Det är de gående som spontant går in i en affär. Åtgärder för att förbättra för gångtrafikanterna bör vara prioriterat i utveckling av Skövdes centrala delar. Genom att studera målpunkter tillsammans med gångvägnätet kan ett antal stråk i centrum identifieras som bör utvecklas som ”prioriterade gångstråk”. Att utveckla fler gator till gångfartsgator skapar mer utrymme till möten i stadens centrala delar.

För cykeltrafiken är resecentrum och stadskärnan två av Skövdes viktigaste målpunkter från bostadsområdena. I de centrala delarna kan cykeltrafikens prioritet öka så att dessa målpunkter upplevs närmre. Den planerade utbyggnaden av cykelväg utmed Kungsgatan är välbehövlig och borde ingå i huvudcykelnätet när den är byggd. Cykelvägarna som sammanbinder Norrmalm och Billingsluttningen med resecentrum

borde uppgraderas och ingå i huvudcykelnätet för att stärka dess betydelse. Även sträckan utmed Badhusgatan och utmed Varnhemsgatan borde få en ökad betydelse i cykelnätet. Ett annat sätt att öka cykelns konkurrenskraft är att ha många och lättillgängliga cykelparkeringar i de centrala delarna samt att gångavstånden till cykelparkeringar görs kortare än till bilparkeringar.

Generellt kan kollektivtrafiken prioriteras framför biltrafiken genom att busshållplatserna anläggs närmare butikernas entréer än bilparkeringen och genom att utveckla gångstråk mellan hållplatser och entréer.

Då många av mellanrummen och barriärerna i staden innefattar trafikmiljöer finns här stor utvecklingspotential. Hjovägen, Staketgatan och Vadsbovägen är gaturum som skapar barriäreffekt. Här bör man studera möjligheter att minska barriäreffekten genom studier av gatornas utformning samt övergångar för gång- och cykeltrafiken. För bilparkeringen i Skövde består utmaningarna främst i att skapa ett effektivare utnyttjande av det befintliga bilparkeringssystemet, framförallt i stadskärnan, så att det främst finns till för de personer som av olika skäl behöver använda bil.

Sammanfattningsvis bör trafikslagen i prioriteras enligt följande ordning för att få en mer balanserad och jämställd syn på trafikslagen i den byggda innerstadsmiljön; gående, cykel, kollektivtrafik, biltrafik.

Källförteckning

Vision Skövde 2025

Varumärkesplattform Skövde 2011-06-30

Energi- och klimatplan för Skövde kommun 2011-2020, 2012-03-26

ÖP 2025 – Skövde kommuns översiktsplan (2012)

Skövde stadsplanering och bebyggelse 1760-1960, Skaraborgs länsmuseum och Skövde kommun (1991)

Underlag till kulturmiljöprogram för Skövde kommun (2011)

Trafik i Skövde, Trafikstrategi del 1, 2012-03-01, Ramböll

Trafik i Skövde, Trafikstrategi del 2, 2012-11-30, Ramböll

Trafik i Skövde, Resvaneundersökning 2011-02-28, Ramböll

Strategi för parkering i Skövde, 2011-06-20

Tolv artiklar som kan förändra Skövde utifrån ungas perspektiv - Unga kommunutvecklare 2013. (2013) Skövde kommun.

Lupp 2011. (2012) Tony Wågman. Linnéuniversitetet.

Boendestrategiskt program för Skövde kommun – Del 1 Bostadspolitiska mål och riktlinjer. (2012). Skövde kommun.

Bostadsmarknadsanalys Skövde kommun (2011) Sweco Sverige AB.

SCB:s Medborgarundersökning – våren 2013 (Skövde kommun), (2013) Statistiska centralbyrån, Statistics Sweden.

Affärsplan Skövde Cityförening 2014-2016 (2013), Skövde Cityförening.

Attitydundersökning Skövde City (2013), Hanne Larssen.

Intentioner för Skövdes parker och grönområden (2013), Tekniska förvaltningen, Skövde kommun.

www.skovde.se

<http://www.vastsverige.com/sv/skovde/artiklar/Sevardheter/Historia/>

Arbetsmaterial

Pågående grönstrukturarbete 2014, Skövde kommun

Utvecklingsplan för stadskärnan, stadskärnearbetet, arbetsmaterial:

- SWOT-analys för bostäder (bilaga till minnesanteckningar från möte 2009-05-27). (2009) Skövde kommun.
- Bostäder i stadskärnan – Innehåll och strategier. (2010) Skövde kommun.
- Mötesplatser och stråk i Skövde city. (2009) Linda Kjerfve.

Ortsanalysen är framtagen till samrådsbeslutet i oktober 2014 och kompletterad till granskningen i december 2015.

Medverkande i framtagandet av platsanalysen

Beställare: Skövde kommun

Beställarombud: Eva Darolf Linnros

Beställarens projektgrupp:

Viktoria Fagerlund, Norconsult

Maria Palmqvist, samhällsplanerare

Anna Möller, gatu- och parkchef

Sari Strömblad, miljöstrateg

Ingemar Frid, planarkitekt

Jenny Olausson, planarkitekt

Norconsult:

Viktoria Fagerlund, uppdragsledare

Martin Nord, bitr. uppdragsledare

Moa Lipschutz

Axel Heyman

Eva Sparrings

Erland Kjellson

Norconsult

Kommunstyrelsen
541 83 Skövde
www.skovde.se